

UTRIP

INFORMATIVNI BILTEN ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE - ZVEZE
DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

Leto VIII. številka 7-8. julij/avgust 2000

poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

61
P 2289

Čeprav še ne joka, vem, kaj potrebuje.

Za pravilen razvoj otroka lahko pred nosečnostjo in med njo skrbite tudi sami. Prenehajte kaditi, izogibajte se pitju alkohola, zdravo jejte. V zadnjem času strokovnjaki svetujejo, naj ženske, ki si želijo zanositi, jemljejo pripravke s folno kislino. Med nosečnostjo se namreč potreba po folni kislini podvoji zaradi nastanka in razvoja zarodka ter hitre rasti ploda. Z običajno, mešano prehrano nosečnica žal ne more zagotoviti telesu potrebne količine folne kisline. Tablete Tifol vsebujejo 0,4 mg folne kisline, to je priporočeni dnevni odmerek za ženske, ki načrtujejo nosečnost ali so že noseče.

Folna kislina je življenjsko pomemben monovitamin, ki ga telo samo ne proizvaja. Telo si prav tako ne ustvari zaloge, zato je treba folno kislino uživati vsak dan. Potrebna je za sintezo nukleinskih kislin in pretvorbo nekaterih aminokislin. Pomembna je tudi za tvorbo in obnovo krvnih teles ter za njihovo pravilno delovanje. Pomanjkanje folne kisline lahko povzroči slabokrvnost, v zelo zgodnjem obdobju nosečnosti pa lahko privede do nepravilnega zapiranja hrbteničnega kanala (nevralne cevi) pri zarodku. Posledica tega je lahko huda telesna ali duševna prizadetost otroka.

Jemanje priporočenega odmerka folne kisline v tabletah Tifol omogoča pravilen razvoj hrbteničnega kanala pri zarodku. Priporočamo 1 tableto Tifola na dan ženskam, ki načrtujejo nosečnost, in nosečim ženskam do dopolnjenega tretjega meseca nosečnosti.

Ko načrtujete nosečnost, jo načrtujte s Tifolom.

Tablete Tifol lahko dobite v lekarni brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo. O tveganju in stranskih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.

Pisana na kožo

Menalind Sensitive je kolekcija za celotno nego zrele kože. Izdelki vsebujejo skrbno uravnoteženo in zelo blago kombinacijo vlažilnih učinkovin ter naravnih olj, ki blagodejno delujejo na zrelo kožo in ji zagotavljajo potrebno naravno mastnost in vlago. Poleg tega vsebujejo tudi vitamin E, s pomočjo katerega **Menalind Sensitive** učinkovito obnavlja kožo in krepi njeno naravno odpornost.

Kolekcija **Menalind Sensitive** vsebuje izdelke za blago čiščenje kože, kamor spadata negovalni šampon in gel za prhanje, ter izdelke za nego kože, kot sta blagi losion za telo in negovalna krema. Vsi izdelki iz kolekcije **Menalind Sensitive** so natančno preizkušeni in preverjeni v uglednih dermatoloških centrih. Dobite jih v vseh lekarnah in specializiranih trgovinah.

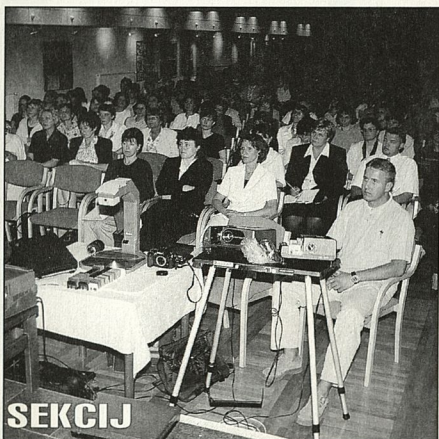
merit

Merit d.o.o., Uvoznik in ekskluzivni zastopnik medicinskih izdelkov Hartmann,
Šmartinska 130, 1000 Ljubljana, Slovenija, tel.: +386 01 541 55 10, faks: +386 01 541 55 10 46

STROKOVNA SREČANJA DOMA

UČNA DELAVNICA NEGOVALNE DIAGNOZE

IZ SEKCIJ

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER ZA ANESTEZIJO, INTEZIVNO NEGO IN TERAPIJO TER TRANSFUZIJ

STROKOVNO SREČANJE MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V KARDIOLOGIJI IN ANGIOLOGIJI

IZ SEKCIJ

DELO ZBORNICE - ZVEZE

- JUNIJ NA ZBORNICI - ZVEZI 6
- O MEDICINSKIH SESTRAH SO ZVANE SLOVENKE IN SLOVENCJI OB 12. MAJU 2000 REKLI... 7

Z MEDNARODNIH SREČANJ

- POSPEŠEK RAZVOJU IN POMENU ZDRAVSTVENE NEGE IN BABIŠTVA 9
- EVROPSKA ZAKONODAJA IN MEDSEBOJNO PRIZNAVANJE DIPLOM 11
- VII. MEDNARODNI KONGRES 'NURSING INFORMATICS - NI2000' 13
- POROČILO O 7. MEDNARODNEM KONGRESU INFORMATIKE V ZDRAVSTVENI NEGI V AUCLANDU, NOVA ZELANDIJA 15
- POROČILO S 5. ZASEDANJA EVROPSKE FEDERACIJE ORGANIZACIJ NUJNE ZDRAVSTVENE NEGE 16

PREDSTAVLJAMO VAM

- ERNA KOLMANKO 17

STROKOVNA SREČANJA DOMA

- UČNA DELAVNICA "NEGOVALNE DIAGNOZE" 19
- 8. DNEVE ORALNEGA ZDRAVJA SLOVENIJE 21

IZ DRUŠTEV

- BILI SMO NA GOLNIKU 22
- ZGODOVINA ZDRAVSTVENE NEGE V LJUBLJANSKI REGIJI 27

IZ SEKCIJ

- VABILO NA 1. STROKOVNO SREČANJE IN USTANOVNI OBČNI ZBOR 29. STROKOVNE SEKCIJE 28
- STROKOVNO SREČANJE MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V KARDIOLOGIJI IN ANGIOLOGIJI 29
- OFTALMOLOŠKA SEKCIJA ZDRAVSTVENE NEGE 30
- 8. POSVETOVANJE O TEORIJ IN PRAKSI ZDRAVSTVENE NEGE 31
- ZA PRIJAZNEJŠO KOMUNIKACIJO S SLEPIMI IN SLABOVIDNIMI 32
- SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER ZA ANESTEZIJO, INTEZIVNO NEGO IN TERAPIJO TER TRANSFUZIJ 33
- "NEZGODE PRI OTROCIH" 34
- STROKOVNI SEMINAR 35

MI MED SEBOJ

- DROGE SO MED NAMI 37

OBVESTILA

- 1. SLOVENSKA KONFERENCA KATASTROFNE IN VOJNE MEDICINE 38
- 6. TEČAJ OSKRBE DIABETIČNEGA STOPALA 38

S HUMORJEM JE LAŽJE IN LEPSJE

- »POROČNA NOČ Z RIBIČEM« 39

RAZMIŠLJANJA

- ČLOVEK, NJEGOVO DOSTOJANSTVO IN MEDICINSKA ETIKA 40
- ZA BOLNIKOM PRIJAZNE ČAKALNICE 41

UDELEŽILI SMO SE

- FUNKCIONALNO IZOBRAŽEVANJE Z UČNO DELAVNICO ZDRAVSTVENA NEGA IN SLADKORNA BOLEZEN 2000 42
- DAN MAVČARJEV 2000 44

NOVO NA KNJIŽNIH POLICAH

44

SREČANJA DOMA

45

SREČANJA V TUJINI

46

Vijudno prosimo, da prispevke za objavo v naslednji številki UTRIPA pošljete do 25. v mesecu in če je le možno na disketah ali na e-mail: zveza.med.sester@siol.net.
Upredništvo

INFORMATIVNI BILTEN

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE -
ZVEZA DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER IN
ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

UTRIP

ODGOVORNA UREDNICA:

Irma Antončič

UREDNIŠKI ODBOR:

Irma Antončič, Bojana Filej, Irena Istenič,
Petra Kersnič, Veronika Pretnar Kunstek

LEKTORICA: prof. Cvetana Tavzes

PREVAJALEC: Primož Trobešek

NAKLADA: 11550 izvodov

LETNA NAROČNINA: 4500 SIT

Za člane plačano z članarino.

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP

Ljubljana, Vidovdanska 9

telefon, telefaks: 061/316-055, tajništvo Zbornice - Zveze

telefon, telefaks: 061/1344-903, naročnine, računi

e-mail: zveza.med.sester@siol.net

Žiro račun: 50101-678-48641

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA:

ANONSA d.o.o. Ljubljana, Preglov trg 6,

tel.: 061/1408-202, tel/faks: 1400-315

PRIPRAVA ZA TISK:

STARLING d.o.o.

Vrhnika, Krožna pot 2, tel.: 061/757-850,

faks: 061/757-855, e-mail: starling@siol.net

TISK:

Tiskarna POVŠE

Povšetova 36 a, Ljubljana,

tel/faks: 061/301-542

V barve izlila sem svojo bolečino,

Rdečo kot kri,

Temno kot noč,

In risala sence ljudi,

Duše ne vidiš,

Obraz zataji.

...

Ko gledam svet, sem s teboj,

Ne bom več sama,

Z mano si ti nocoj.

Ko zapro se vrata,

Tišina me objame,

Šveča dogoreva,

Spomini vrnejo se vame,

Tvoj glas še odmeva,

Noč v naročje me vzame.

...

Zaziblje me gladina morja,

Let galebov me prevzame

In tih šepet morja

V objem me vzame.

Za trenutek poletim

Nad gladino,

Za trenutek

Štopim v tišino.

Kristina Rozman

Fotografija na naslovnici: Bojana Bučar

JUNI NA ZBORNICI - ZVEZI

Petra Kersnič

Mesec junij ima ime po rimskih plemičih Junijih ali rimski boginji Juni – Junoni, ki je bila Jupitrova žena. Slovenci mesecu juniju pravimo tudi bobov cvet, rožni cvet, ržni cvet, sečnik, travnar, ivanšček, kresnik, krstnik, šestnik, prašnik ali senovjek.

Za nami je praznični mesec maj. Pred nami sta dva meseca, ki označujeta čas počitka, čas, ko iščemo pravljične koticke za zasluženi oddih. Zagotovo se Vam ob besedi pravljične na usta prikrade nasmehe. Ali pomislite, koliko pravljičnih dežel je za nas pripravljenih in čakajočih, da se prijavimo in da si oddahnemo, postojimo, poležimo, nič ne mislimo in samo uživamo. Ali pa tista druga znana slovenska pravljičica, ko nas v času dopusta delo zagrabi v vsej svoji veličini in lepoti na domačem vrtnu, v stanovanju ali hiši, v hiši staršev ali starih staršev, pri prijateljih, ki slučajno prenavljajo svojo hišo ali samo tlakujejo vhod – in še bi se našlo mest in krajev užitka.

Kjer koli že boste, naužite se lepot prostih dnevo in noči in odsanjajte svojo pravljično zgodbo poletnih počitnic 2000.

In kaj smo delali in kje smo bili v juniju:

5. junij

- sestanek predstavnikov 3M in Zbornice – Zveze za organizacijo učne delavnice pod okriljem ICN na temo Kakovost in zdravstvena nega s poudarkom na oskrbi IV-katetrov in asepsi.

8. junij

- 91. seja Zdravstvenega sveta – obravnava vsebin predloga Zakona o zdravstveni negi. Člani Zdravstvenega sveta so po predstavitvi vsebin sklenili, da predloge, ki so izhajali iz razprave, ponovno obravnava delovna skupina Ministrstva za zdravstvo in Zdravstvenemu svetu še enkrat predloži besedilo.

8. - 10. junij

- učna delavnica "Negovalne diagnoze" - Kranjska gora – poročilo je v prilogi besedila.

14. – 17. junij

- druga Ministrska konferenca Svetovne zdravstvene organizacije o zdravstveni negi v Evropi – poročilo je objavljeno v nadaljevanju besedila.

15. junij

- seja Komisije za izobraževanje.

22. junij

- 52. seja Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego.

26. junij

- učna delavnica ICN – 3M – Zbornica – Zveza: Kakovost in zdravstvena nega s poudarkom na oskrbi IV-katetrov in asepsi - Srednja zdravstvena šola Ljubljana.

27. junij

- učna delavnica ICN – 3M – Zbornica – Zveza: Kakovost in zdravstvena nega s poudarkom na oskrbi IV-katetrov in asepsi - Klinični center Ljubljana.

28. junij

- 18. seja Upravnega odbora.
- seja Uredniškega odbora Utripa.

29. junij

- sestanek s predstavnicami Visokih šol za zdravstvo Ljubljane in Maribora.

O MEDICINSKIH SESTRAH SO ZNANE SLOVENKE IN SLOVENCI OB 12. MAJU 2000 REKLI...

Prof. dr. Pavel Kornhauser

MEDICINSKA SESTRA – MOJA NAJTESNEJŠA STROKOVNA SODELAVKA

V življenju sem imel srečo, da sem lahko v medicini gradil kaj novega. Tako sem bil prvi in skoraj desetletje edini pediater v ljubljanski porodnišnici s 3.000 porodov na leto (za primerjavo: v Mariboru jih je danes skoraj polovico manj, v nekaterih regionalnih porodnišnicah z manj kot tisoč porodov na leto so na tem delovnem mestu trije pediatri!). Brez tima požrtvovalnih "otroških" medicinskih sester pod vodstvom med. Sr. Tonke Makuc – med njimi ali osebo nisem v vseh teh letih enkrat zasledil glasne besede ali nasprotovanja – ne rutinskemu ne kliničnemu delu ne bi bil kos. Čutili so, da jih spoštujem in seveda takšen je bil tudi njihov odnos do mene.

Oblikoval sem, iz skromnega otroškega okrevališča, sanatorij za revmatične kardiopate v Šentvidu pri Stični, prvega te vrste v Evropi, in ga strokovno vodil petnajst let. Zavedal sem se, da mi brez ustreznega števila medicinskih sester načrt ne bo uspel: zato je zavod štipendiral srednje in višje medicinske sestre in jih usmerjal v delo s kronično bolnimi otroci in v tesno sodelovanje s pedagogi – učitelji in vzgojitelji. VMS Zrinka Svetelj – ki sem jo "zaaral" še kot absolventko, ko je bila na obvezni praksi v Ambrusu, čeprav prava Gorenjka – je ostala zvesta Šentvidu tudi kot direktorica zavoda vse do upokojitve.

In poudarjam seveda moje sodelovanje z medicinskimi sestrami v ljubljanskem Kliničnem centru: iz majhnega otroškega oddelka Kirurgične klinike, kjer me je takratni predstojnik, profesor Božidar Lavrič (bil je osebni zdravnik maršala Tita!) predlagal za prvega stalnega pediatra, ki naj skrbi za internistično pre-in pooperativno zdravljenje, se je razvil po preselitvi v osrednjo bolnišnično stavbo noveha KC velik Pediatrični oddelek kirurških strok s skoraj 100 bolniškimi

posteljami in centrom za intenzivno terapijo otrok. Tudi v tujini smo postali znani kot "ljubljanški model" organizacije "otroške kirurgije" in interdisciplinarnega pristopa do življenjsko ogroženih otrok. Naj povem, da je v nekaj letih od dvanajstih medicinskih sester zrasel kolektiv s 120 medicinskimi sestrami in 15 pediatri. Lahko navedem, da smo bili vsa leta verjetno edina klinika, ki ni imela posebnih težav pri pridobivanju medicinskih sester, saj smo jih tudi redno štipendirali, ne le na ljubljanskih šolah. Dobro se spominjam pogovora na zdravstveni šoli v Novem Sadu (direktorica je bila Slovenka!), kjer sem pridobil polovico razreda pred maturo, jih povabil v Ljubljano in jim pokazal ne le bodoče delovno mesto v KC, temveč jih zapeljal na Kravce, najvidijo Alpe, ker so poznale le panonsko Fruško goro... Redno sem obiskoval zdravstvene šole v Sloveniji in pridobival učenke – po možnosti odličnjakinje – za delo na kliniki. Brez zadostnega števila medicinskih sester ni moč zagotoviti kvalitete dela, zlasti ne v najbolj občutljivi dejavnosti sodobne medicine – v enotah za intenzivno terapijo. Preutrujeno in vsega naveličano zdravstveno osebje, ki ima morda v mesecu le eno prosto nedeljo in nešteto nočnih ur, ne more biti kos nalogam, ko nezadostna prisotnost in pozornost lahko pomenita smrt bolnika. Vedno sem na sestankih poudarjal, da denar – dodatno nagrajevanje ne more rešiti nakopičenih težav.

Zastopal sem stališče, da sta poklic oziroma dejavnost medicinske sestre samostojno strokovno področje in da naloge izvaja vzporedno ob delu zdravnika. Morda ni najmanj pomembno, da sem uradno sodelavke (naj mi zelo redki medicinski tehniki moškega spola ne zamerijo, če uporabljam le izraz: medicinska sestra...) naslavljal s primkom. V strokovni kolegij na kliniki so bile vedno vključene vodilne medicinske sestre. Strokovnemu izpopolnjevanju – tudi v tujini – smo posvečali posebno pozornost, pri delitvi denarja v

ta namen so soodločale tudi medicinske sestre. Bil sem enako ponosen na strokovne uveljavitve medicinskih sester na posvetih, simpozijih in kongresih, doma in v tujini, kakor na uspehe mojih kolegov pediatrov. Moje dolgoletne najožje sodelavke Polona Zupančič in Veronika Pretnar – na "otroško kirurgijo" sta prišli kmalu po diplomisti naredili (kar sem jima napovedal!) pomembna napredovanja: do položaja glavne medicinske sestre KC oziroma do predsednice sestrskes zbornice.

V našl enoti za intenzivno terapijo otrok, ki je bila več kot desetletje edini center za zdravljenje življenjsko ogroženih otrok za vso Slovenijo (zato smo med prvimi v Evropi za te bolnike organizirali prevoz v KC, iz oddaljenih bolnišničnih oddelkov tudi s helikopterjem), je bilo kmalu po oblikovanju leta 1974 zaposlenih čez 50 medicinskih sester (tri na enega bolnika!), ki so se izpopolnjevale za to zahtevno dejavnost in dosegle tudi mednarodno uveljavitev na 1. Svetovnem kongresu intenzivne terapije otroka, ki smo ga pripravili in vodili v Ljubljani leta 1981. Občudovanja vredne so bile izkušnje, požrtvovalnost in prizadevanje za razvoj vodilnih medicinskih sester – Rezi Krašovec, njene kolegice Ele Okršlar in njunih številnih sodelavk, da smo pridobili zaupanje pediatričnih oddelkov klinik in regionalnih bolnišnic ter seveda staršev naših malih bolnikov. Na nobenem drugem področju medicine ni tako plodnega in enakopravnega sodelovanja kot v intenzivni terapiji. Pogoj za uspešno delo – *conditio sine qua non* – pa so dobri, kolegialni medsebojni odnosi. V raziskavi, ki jo je pred leti vodila naša znana pedopsihiatrinja prim. Anica Kos, se je pokazalo, da so skaljeni medsebojni odnosi glavni vzrok za "izgorevanje" – burn out – in nezadovoljstvo medicinskih sester v enotah za intenzivno terapijo. Zato se mora moder predstojnik, skupaj z odgovorno medicinsko sestro, dnevno poglobljati v organizacijske in strokovne težave in jih sproti reševati.

Ne morem mimo vloge medicinskih sester v prizadevanjih za humanizacijo hospitalizacije otroka. Ko smo pred 40 leti "odprli vrata" bolnišnice za sožitje malega bolnika z njegovimi svojci, sem imel srečo, da so me podprle medicinske sestre, zlasti na novi kliniki, saj smo tako učili vse novosprejete diplomirane, "da imajo starši vedno prav", da je pravica mamice, da je ob

svojem otroku čez dan in čez noč. Tudi za celosten uspeh zdravljenja je zelo pomembno, da je medicinska sestra "partner" staršev, da se ne postavlja nadnje. Koliko manj tožb zaradi "napak pri zdravljenju" bi bilo danes, če bi upoštevali dobre človeške medsebojne odnose.

Kot anekdoto naj še omenim moje sodelovanje z ljubljansko srednjo zdravstveno šolo, ko je bila direktorica Anica Gradišek: predaval sem pediatrijo, obenem sem deloval tudi v svetu šole in spoznal nevzdržne razmere v sestrskem domu na pobočju grajskega hriba. Kot predstavnik KC v ljubljanski mestni skupščini sem zagovarjal gradnjo novega sodobnega doma za sestre: z diapozitivi pokazal poslancem 4-nadstropne pograda in tolsto podgano v spalnici učenk – in zmagal: skupščina je v prioriteto investicij vključila to novogradnjo, ki se je kmalu tudi zgradila.

Te kratke utrinke iz mojega spomina o sodelovanju z medicinskimi sestrami naj sklenem z lastnimi, najbolj prepričljivimi izkušnjami, ko sem se pred kratkim zaradi operacije na srcu (*by pass*) zdravil v KC, na kardiokirurgiji in kardiološki kliniki. Naj ostanejo priimki anonimni, jih ne navajam, sicer bi storil krivico ostalim, ki so skrbeli, da bi čim prej okreval. Ni bila le skrb "za zdravnika", ki so ga medicinske sestre poznale, temveč sem bil priča, zlasti v intenzivni terapiji za zelo zahtevno in natančno delo za vsakega bolnika, od neposredne telesne nege nebogljene operiranca do zahtevnejših posegov, vedno z nasmehom in s spodbudno besedo. Prepričan sem, da v nobeni bolnišnici na svetu boljše sestrskes skrbi ne bi bil deležen, zato geslo vašega današnjega srečanja; Medicinske sestre so vedno tu za vas – ni le splošni izrek, temveč resnica.

Bojan Kontič - poslanec DZ

"Vsi, ki resno razmišljamo o zdravljenju in potrebi po celovitem pristopu k reševanju zdravstvenih težav vsakega posameznika, se zavedamo pomena medicinske sestre in nujnosti teamskega dela v zdravstvu, ki zagotavlja kvalitetno storitev. Zdravstvo brez medicinske sestre je kot avtomobil brez motorja. Navzven sicer lahko daje videz brezhibnosti, a je dejansko nefunkcionalno in zato neuporabno."

Druga ministrska konferenca o zdravstveni negi in babištvu

POSPEŠEK RAZVOJU IN POMENU ZDRAVSTVENE NEGE IN BABIŠTVA

Darja CIBIC

Prvna ministrska konferenca o zdravstveni negi in babištvu je bila leta 1988 na Dunaju. Organizatorji Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) - Regionalni urad za Evropo iz Kopenhavna, Ministrstvo za zdravstvo ZRN in nemško Nacionalno združenje medicinskih sester in babic so pripravili **Drugo ministrsko konferenco** v Bavarski prestolnici München. Konferenca je potekala v času od 15. do 17. junija. Na njej je sodelovalo 180 delegatov in 40 opazovalcev iz več kot 40 držav članic Svetovne zdravstvene organizacije Evropske regije.

Namen konference je bil soočiti zdravstvene ministre, strokovnjake zdravstvene nege, druge zdravstvene strokovnjake, strokovnjake s področja izobraževanja ter uporabnike zdravstvenih storitev. Na srečanju naj bi dosegli podporo ukrepom za potrditev in utrditev preoblikovane vloge in odgovornosti medicinskih sester in babic. Podlage za to so v novi strategiji SZO "Zdravje 21". Končni cilj konference je bil sprejem "Munchenske deklaracije", ki naj bi okrepila status medicinskih sester in babic v Evropski regiji. Njeno uresničevanje bi jim omogočalo polni prispevek v zdravstvenem varstvu novega tisočletja. Deklaracijo naj bi podpisali ministri za zdravstvo držav članic.

Strategija SZO poudarja demokratično, družbeno odgovorno in trajno zdravstveno varstvo v novem tisočletju ob upoštevanju družbenih, političnih, kulturnih in gospodarskih sprememb in spoznanj. Vse to vpliva na zdravje, zaposlovanje, revščino, varstvo delovnega in bivalnega okolja in ne nazadnje na vse večjo selitev prebivalstva. Prav to tudi močno vpliva na javno zdravje. Nekaj uvodnih in ključnih prispevkov priznanih strokovnjakov zdravstvene nege in sodelavcev SZO je osvetlilo zdravstveno nego in babištvo v luči teh prizadevanj SZO in ponudilo stroki velike izzive in možnosti.

Ključna, razširjena in na novo definirana vloga ter

odgovornost nosilk zdravstvene nege in babištva je pomembna za soočenje z izzivi v zdravstvu. Okrepili bi jo z vključevanjem medicinskih sester in babic v aktivno sodelovanje v razpravah glede zdravstvene politike, s pripravo takih skupnih učnih programov nosilk zdravstvene nege in babištva ter zdravnikov, ki bi zagotovili kooperativno in interdisciplinarno delo že v času študija ter izboljšali in poglobili dodiplomsko in podiplomsko izobraževanje medicinskih sester in babic. Izpopolnjena vloga bi dobila podporo za raziskovalno delo za razvoj znanja in uporabe njenih rezultatov pri delu v praksi. Uveljavila bi se najširša vloga medicinskih sester in babic v javnem zdravstvu pri krepitvi zdravja za razvoj skupnosti. S tako, vsekakor zelo odgovorno vlogo bi bila zagotovljena dostopna, pravična, kvalitetna in učinkovita zdravstvena nega ter neprekinjena oskrba spremenjenih potreb prebivalstva. To je bila, na kratko, vsebina zelo široke razprave delegatov, ki je dobila popolno podporo v obliki deklaracije. "Münchensko deklaracijo" je za Svetovno zdravstveno organizacijo podpisal dr. Marc Danzon, regionalni direktor za Evropo, ter gospa Andrea Fischer, ministrica za zdravstvo ZRN v imenu prisotnih delegacij držav članic SZO.

Med konferenco je bil opazen in pomemben dogodek podpisa zaprisege "Prisega", ki govori o poslanstvu medicinskih sester in babic za zdravje vseh v družbi. Prisego so podpisali predstavniki SZO - Urada za zdravstveno nego in babištvo ter predstavniki mednarodnih strokovnih organizacij.

Prispevek slovenske delegacije

Slovenijo so zastopali predstavniki Ministrstva za zdravstvo, Ministrstva za šolstvo in šport, Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in Kolaborativnega centra SZO za primarno zdravstveno nego: Darja Cibic,

Veronika Pretnar Kunstek, Petra Kersnič, mag. Bojana Filej in dr. Pavle Zgaga. Med udeleženci so bile tudi predstavnice Slovenije, ki delujejo kotčasne svetovalke za zdravstveno nego in babištvo pri SZO: Majda Šlajmer Japelj in Tatjana Geč za patronažno zdravstveno nego.

Veronika Pretnar Kunstek, dr. Pavel Zgaga in Darja Cibic

Vsi udeleženci iz naše države so aktivno sodelovali v organiziranih učnih delavnicah in na okroglih mizah. S prispevki so analizirali in identificirali obstoječe stanje in ovire, ki so medicinskim sestram in babicam v preteklosti preprečevale vključevanje in prispevanje k zadovoljevanju človekovih potreb po negi. Z ostalimi udeleženci so v delovnih skupinah pripravili strategije za preseganje teh ovir in iskali način, kako poudariti zdravstveno nego in babištvo v okviru zdravstvenega varstva, osnovanem na promociji zdravja in usmerjenem k "Zdravju 21". Osvetlili so stanje stroke v zadnjih letih na področju krepitve zdravega načina življenja, doseganja pravičnega in dostopnega zdravstvenega varstva, zagotavljanja visoke kvalitete storitev, dela v partnerstvu z drugimi strokami, pacienti in uporabniki storitev, dela na področju podpore staršem in otrokom, spremenjenim potrebam starejših prebivalcev in promociji pozitivnega duševnega zdravja. Intenzivne razprave so potekale tudi pri argumentiranju potrebnega razvoja izvajalcev zdravstvene nege in babištva in povečanju uporabe njihovih sposobnosti in moči.

Predstavnice Slovenije so sodelovale na predstavitvi držav s posterjem, skaterim so predstavile sedanje razmere zdravstvenega varstva in zdravstvene nege v republiki. Predstavitev, podprta s slikovnim materialom, je obsegala tudi prikaz ovir za razvoj stroke, prioritete naloge in delo institucij zdravstvene nege.

Majda Šlajmer Japelj, dr. Marc Denzon – regionalni direktor SZO za Evropo, Petra Kersnič, Darja Cibic in mag. Bojana Filej

Za Slovenijo je bilo posebej pomembno, da je bila ena od držav članic, ki ji je SZO omogočila direkten satelitski prenos konference. Prenos so predstavniki zdravstvenih in izobraževalnih institucij spremljali v Splošni bolnišnici v Mariboru. Sočasno pa je bila gledalcem omogočena tudi neposredna vključitev v razpravo na okrogli mizi, na kateri so sodelovali vsi partnerji v zdravstvenih sistemih držav članic, predvsem pa zdravstveni ministri. Ponosni pa smo lahko tudi zaradi dejstva, da so bili pri enem od vsakodnevnih uvodnih tematskih filmskih prikazih zdravstvene nege in babištva v Evropski regiji posnetki dela patronažnih medicinskih sester iz Zdravstvenega doma v Mariboru. Kajti prioriteta naloga zdravstvene nege, ki je bila na konferenci poudarjena, je tudi spremljanje zdravja skozi celo življenjsko obdobje in je povezano s krepitvijo družine in doma kot najpomembnejše družbene enote. In ravno tukaj je vloga "družinske medicinske sestre" ali patronažne medicinske sestre poudarjena kot ključ za izvedbo koncepta zdrave družina. S svojim delom naj bi dosegla tudi vse člane skupnosti, v kateri bi krepila njene lastne vire in možnosti ter ji pomagala, da sama najde ustrezne rešitve.

Sodelovanje Slovenije na drugi ministrski konferenci o zdravstveni negi in babištvu bi lahko strnili z ugotovitvijo, da so bili stroka in njeni izvajalci ustrezno predstavljeni in prepoznavni med predstavniki držav članic SZO.

Evropska zakonodaja in medsebojno priznavanje diplom

Veronika Pretnar Kunstek, Alenka Zega

V Bruslju je 30. in 31. marca letos potekalo srečanje na pobudo Avstrije in TALEX-a (Technical Assistant Information Exchange Office), ki je urad evropske komisije, na temo: Evropska zakonodaja in medsebojno priznavanje diplom na področju zdravstvenih delavcev: zdravniki, medicinske sestre in babice.

Iz Slovenije so se srečanja udeležili predstavniki Zbornice zdravstvene nege in Zdravniške zbornice. Prvi dan so vsem udeležencem podali informacijo o dejanskem razvoju v zdravstveni politiki in širitvi EU. Evropska komisija je zdravstvo uvrstila na sam vrh dnevnega reda. Kot veste, je bila tokrat odgovornost za zdravstvo prvič oblikovana. Ustanovljena je bila komisija, ki združuje javno zdravstvo, varstvo potrošnikov, varnost hrane, zdravje živali in rastlin, pregledovanje in znanstveno svetovanje. Kot sem že omenila, je ta pomembni razvoj odgovor na nova zdravstvena določila glede na Amsterdamski dogovor, ki je začel veljati lani, in mora tudi pomagati pri zagotavljanju dejstva, da zdravje ostane glavna prioriteta tako znotraj komisije kot tudi v Evropski uniji kot celoti.

Objavljena bosta dva glavna dokumenta. Prvi bo splošno obvestilo o zdravju: vseboval bo številne smotre. Določil bo različne politike skupnosti, ki se nanašajo na zdravje, in načela, ki jih utemljujejo, ter prikazal, kako se umeščajo v splošni okvir. Opisal bo tudi različne zakonske ukrepe, ki jih je potrebno izvesti, ter pojasnil, kako se navezujejo na bolj splošen kontekst. Obvestilo o zdravju bo tudi razložilo, kako se bo potrebno lotiti dela glede na obveznost iz sporazuma, ki določa, da se mora zagotoviti visoko raven zaščite človekovega zdravja tako v definiranju kot tudi pri izvajanju vseh politik in dejavnosti skupnosti. To nas očitno vodi k ukrepanju na področju ocenjevanja vpliva na zdravje.

Drugi dokument bo vseboval podrobne predloge za nov program javnega zdravstva, ki bo nadomestil osem obstoječih programov in razne druge dejavnosti, ki zdaj potekajo. Sporočilo o razvoju politike javnega zdravstva (april 1998) je

spročilo večjo debato o tem, kako bi morala skupnost storiti korak naprej na področju javnega zdravstva. V luči te debate je prišlo do širokega konsenza glede podpore splošnega pristopa sporočila tako med institucijami skupnosti kot tudi v širši zdravstveni bazi. Tako je bilo poudarjeno dejstvo, da mora dejavnost javnega zdravstva Evropske skupnosti v prihodnosti slediti trem smotrom:

Izboljševanje zdravstvenih informacij: To pomeni izboljševanje informacij o razvoju javnega zdravstva z vzpostavljanjem obsežnih sistemov za zbiranje, analiziranje in ovrednotenje zdravstvenih informacij ter z ocenjevanjem zdravstvenega stanja in z zdravjem povezanih politik, sistemov in ukrepov.

Boj proti nevarnostim za zdravje: To pomeni povečevanje zmožnosti hitrega in usklajenega odzivanja na nevarnosti za zdravje s krepitvijo mehanizmov nadzora, zgodnjega opozarjanja in hitrega odzivanja.

Spoprijemanje z izvori bolezni: To pomeni, da se lotimo različnih determinant zdravja z ukrepi za promocijo zdravja in preprečevanje bolezni.

Poseben poudarek velja nameniti zdravstvenemu položaju v državah Centralne in Vzhodne Evrope. Širitev bo vplivala tudi na zdravstvene sisteme v sedanjih državah članicah, državam, ki se pripravljajo na vstop, pa bo potrebno pomagati, da se na tem področju prilagodijo politiki skupnosti. V luči povedanega je sodelovanje pri zdravstvenih vprašanjih s pomočjo mednarodnih organizacij, še posebej SZO, nujno, če se hočemo lotiti nevarnosti za zdravje na globalni ravni.

Službe Evropske komisije ločeno od uradnih pogajanj glede pristopa odgovarjajo na veliko prošenj za izvedbo nizov akcij in dejavnosti na

področju zdravstva iz držav članic, institucij EU in še posebej iz dežel, ki se prijavljajo na vstop v EU. Izvedba naj bi potekala v tesnem sodelovanju s temi partnericami. Nekaj dejavnosti se je že začelo; omenila bi samo pobude britanskih, nemških in finskih predsedstev, srečanja s predstavniki Zdravstvenega komiteja na najvišji ravni, delavnico v Barceloni. Še posebej pa bi vas rada opozorila na Delovni dokument služb Evropske komisije o zdravju in širitvi, ki je bil objavljen 18. maja 1999. Glavni cilj tega delovnega dokumenta je pomoč pri določanju potencialnih zadev v zvezi z zdravjem in pristopom v EU, povečevanje zavedanja tako držav članic kot držav, ki se pripravljajo na vstop, ter pomoč pri določanju akcij, poleg tega pa tudi prenos in izvajanje skupne zakonodaje v okviru prihodnje širitve Evropske skupnosti.

Zdravje in zdravstveno varstvo zahtevata precejšnja sredstva – tako finančna kot človeška. V Evropski skupnosti se od šest do deset odstotkov domačega bruto produkta namenja zdravstvenemu sektorju. Ta sektor zaposluje skoraj deset odstotkov vse delovne sile. Menijo, da je delež domačega bruto produkta, ki se namenja zdravstvu v državah, ki se pripravljajo na vstop, kot tudi v drugih državah Centralne in Vzhodne Evrope, običajno nižji. Če to prevedemo v dejansko porabo za zdravje na osebo, je ta v povprečju pod 400 EUR v državah, ki se pripravljajo na vstop v EU v primerjavi z več kot 1600 EUR v državah, članicah EU.

Kakovosti zdravja in zagotovljenega zdravstvenega varstva ne moremo meriti samo s količino porabljenega denarja, vendar obstajajo določene povezave. Pomembno je določiti obseg, v katerem sta zdravstvena zaščita in zdravstveno varstvo primerljiva s položajem v Evropski skupnosti, in kateri ukrepi, če sploh kateri, bi izboljšali položaj. Trdno sem prepričana, da kljub prizadevanjem vseh vpletenih partnerjev in institucij v zadnjih letih zdravstvena problematika in zadeve v zvezi z zdravjem niso dovolj vidne v procesu širitve, najbrž zato ne, ker je "specifična skupna zakonodaja", ki se tiče neposredno zdravja, relativno majhna. Povzemam glavne z zdravjem povezane zadeve, ki smo jih prepoznali v našem delovnem dokumentu kot take, ki si zaslužijo posebno pozornost v zvezi s pristopnim procesom in pripravo:

- Pomanjkanje jasnih, sodobnih politik javnega zdravstva, ki ustrezajo izzivom, s katerimi se sooča zdravstveni sistem in sorazmerno nizki prioriteti, ki se pripisuje temu sektorju;
- Rastoča raven nalezljivih bolezni in zmanjševanje pokritosti s cepljenjem;
- Povečana zloraba drog;
- Potreba po boljši opremljenosti za nujne primere;
- Nizki družbeni in ekonomski status zdravstvenih strokovnjakov in posledični potencialni pritiski na migracijo, ki povzroči zapuščanje poklica;
- Relativno pomanjkanje ustreznega in zadostnega sodelovanja civilne družbe pri zdravstvenih potrebah in nezadostnost ustreznih institucij in zvez;
- Stalni negativni učinek na zdravje zaradi slabih razmer okolja.

Udeleženke srečanja: Anita Prelec, Veronika Pretnar Kunstek in Alenka Zega

Prvi dan so bile obravnavane aktivnosti Evropske unije na področju zdravstva. Slišali smo mnoga mnenja o položaju zdravnikov, sester in babic v novi Evropi, pa tudi finančno stanje zdravstva v EU. Ob zaključku prvega dne je bila tudi predstavitev novih držav članic in pridruženih članic Evropskemu odboru. Po uradnem delu seminarja nam je gospodična Uta Sonvilla priredila spoznavni večer babic, udeleženk seminarja.

Drugi dan so bile na sporedu učne delavnice. Babiško je vodila gospa Dortha Taxboll z Danske. Po uvodu in kratki obnovi diskusij prejšnjega dne nam je gospodična Uta Sonvilla govorila o avstrijski zakonodaji, šolanju in delu babic v zvezi z direktivami EU. Tudi predstavnica Nizozemske, gospa Mary Scheffer, je govorila o položaju babic v združeni Evropi. Popoldan pa nam je gospodična Martine Welter, predstavnica Evropskega odbora babic, govorila o delu Evropskega odbora. Dovolite, da vam v kratkem

predstavim program odbora.

Člani odbora so prepričani:

- Da imajo vse ženske v Evropi pravico do kakovostne babiške nege.
- Če bi jih vprašali, bi se ženske po vsej Evropi izrekle za izbiro, kontinuiteto negovalke in nadzor nad tem, kaj se dogaja z njimi in njihovimi telesi v času nosečnosti.
- Nega bi morala biti manj medikalizirana in toga in bolj prilagojena potrebam posameznic.
- Babice bi morale igrati osrednjo vlogo pri negi žensk.

Dejavnosti odbora so:

- Odbor se sestaja enkrat letno.
- Odbor se zavzema za visoko kakovost babiške nege in si prizadeva pomagati babicam, da bi lahko čim bolj nudile takšno nego.
- Odbor podpira svoje člane z vplivom na njihove vladne in zdravstvene službe pri negovanju žensk in prispevku babic pri tej negi.
- Njegov status mu omogoča, da vpliva na širše evropske organizacije in agencije, ki se ukvarjajo z delom babic in porodniških služb ter materami.
- Neformalno ocenjuje izobraževanje in delo

babic, izvajanje babiške nege ter spremlja razmere, ki na to vplivajo.

- Zbira informacije o zadevah, ki so pomembne za delo članic odbora.

Mreže in povezave:

- Odbor preko Konference zdravstvenih delavcev Evropske komisije sodeluje z ostalimi skupinami zdravstvenih delavcev in vzdržuje neformalne stike z Evropskim kolegijem za porodništvo in ginekologijo.

Na koga skuša vplivati:

- Odbor skuša vplivati na Evropsko komisijo ter poklicna in laična združenja, ki sodelujejo pri izvajanju babiške in porodniške nege, in tudi na vladne in nevladne organizacije. Med slednjimi so tudi organizacije, katerih člani so zdravstveni delavci, med njimi tudi porodničarji in medicinske sestre, Mednarodna konfederacija babic, SZO in druge.

Naše druženje smo zaključile z okroglo mizo o delu in položaju babic v državah udeleženkah seminarja. Spoznanje, da nas ne glede na razlike vežejo isti cilji in težave, nas je navdalo z novim elanom.

VII. mednarodni kongres 'Nursing Informatics - NI2000'

Vesna Prijatelj

V času od 28. aprila do 03. maja 2000 je v Aucklandu, Nova Zelandija, potekal sedmi mednarodni kongres informatike v zdravstveni negi - 'Nursing Informatics' z delovnim naslovom: 'One Step Beyond: The Evolution of Technology and Nursing v organizaciji NINZ (Nursing Informatics New Zealand)'. Nursing Informatics je posebna strokovna interesna skupina mednarodnega združenja za medicinsko informatiko (International Medical Informatics Association - IMIA). V letošnjem letu je v svetovnem merilu omenjeni kongres največji dogodek in interdisciplinarno srečanje na področju

informatike v zdravstveni negi.

Glavne teme kongresa so bile: informacijski sistemi zdravstvene nege, elektronski zapis o bolniku, uporaba tehnologije Internet in standardizirane terminologije, evolucija tehnologije in zdravstvene nege, skladiščenje in črpanje podatkov, izobraževanje, Internet in Intranet, upravljanje z viri, protokoli, standardi in postopki zdravstvene nege.

Pred uradno otvoritvijo kongresa so 28. in 29. aprila potekali celodnevna predavanja in delavnice. Zaradi zelo zanimivih in predvsem aktualnih tem se je bilo težko odločiti za izbiro

posameznih predavanj. V soboto, 28. aprila sem se udeležila predavanja na temo 'From data to Measuring Nursing Outcomes: What Can You Get From the Records?' prof. dr. Walterja Sermeusa iz Belgije, prof. dr. Evelyn J.S. Hovenga iz Avstralije in Williama T.F. Goossena z Norveške. Predstavili so metode dela in rezultate evropskega projekta WISECARE (Workflow Information System for Nursing Care), v katerem sodeluje tudi Klinični center iz Ljubljane. Tako je Slovenija bila vidna na drugem koncu sveta, še posebej pa smo ponosni na zelo dobre rezultate našega dela pri tem projektu. Rezultati projekta WISECARE kažejo na kvalitativni premik v načinu razmišljanja o procesu zdravstvene nege, merjenja in vrednotenja rezultatov zdravstvene nege, pozitiven premik v širjenju, izmenjavi in pridobivanju novih znanj, kvalitetnejšem odnosu med bolnikom in medicinskimi sestrami ter kvalitetnejšem odnosu med medicinskimi sestrami na področju strokovnega sodelovanja. Podatki o projektu, literaturi in pomembnejši prispevki so objavljeni na domačih straneh projekta WISECARE: <http://wisecare.dn.uoa.gr>.

V popoldanskem času sem poslušala zelo zanimivo in tehnično zelo dobro podprto predavanje 'Using the Web for Teaching/ Learning' prof. dr. Jane Koeckeritz iz Univerze v Koloradu, ZDA. Skoraj neverjetno si je predstavljati, da učenec obiskuje ure predavanja tako, da se priključi na računalnik oz. na Internet omrežje v svojo razredno skupino. Po opravljenih predavanjih se prav tako preko računalnika prijavlja na izpite in jih tudi preko računalnika opravlja. Dogodi se, da profesor nikoli ne vidi študenta v živo. Tukaj bi se lahko vprašali o socio-pedagoškem pristopu, vendar moramo izhajati iz spoznanja, da veliko študentov nima dovolj sredstev za bivanje v mestu šolanja. Z uporabo tehnologije Internet in ustrezne organizacije na univerzi je ta problem rešljiv. Takega šolanja (ki vse-kakor ni zastoj) se lahko udeležijo učenci iz različnih držav. Informacije o tej obliki študija so na naslovu: <http://www.ccbc.cc.md.us>.

Naslednji dan sem se udeležila celodnevne predavanja oz. delavnice 'Use of the Unified Modeling Language (UML) for Representing Nursing Knowledge' predavateljic iz Združenih držav Amerike: prof. dr. Ide M. Androwich, prof. dr. Judith J. Waren in predavateljice Patricie But-

ton. V popoldanskem času smo imeli možnost aktivno sodelovati na delavnici in sami oblikovati posamezne modele z omenjenim orodjem. Ugotovili smo, da je orodje UML ustrezno orodje za predstavitev kompleksnosti področja zdravstvene nege.

S pozdravnim govorom predsednice organizacijskega odbora kongresa NI2000 ge. Michelle Honey, predsednice Sekcije za zdravstveno informatiko - IMIA NI ge. Evelin J.S. Hovenga in predsednika Svetovnega združenja za medicinsko informatiko - IMIA prof. van Bemmela je bil kongres 30. aprila 2000 uradno odprt.

Do zaključka kongresa, 03. maja 2000, so bila vsak dan organizirana plenarna predavanja, kjer smo imeli priložnost poslušati predavanja uglednih strokovnjakov. V nadaljevanju so potekala predavanja v več paralelnih sekcijah, kjer so bile predstavljene raziskave o vplivu informacijske tehnologije na razvoj zdravstvene nege in sicer na področju klinične prakse, izobraževanja in raziskovanja. Nekateri prispevki so bili predstavljeni na razstavi posterjev. Z novostmi na področju zdravstvene informatike in informacijske tehnologije smo se lahko seznanili tudi v razstavnem prostoru, kjer so bili predstavljeni dosežki na tem področju. Kongres je omogočil srečanje medicinskih sester in drugih strokovnjakov v zdravstvu z namenom izmenjevanja izkušenj in znanj na področju informatike v zdravstveni negi. Nove ideje, metode in postopki pri uporabi informacijske tehnologije v zdravstveni negi ponujajo možnost za oblikovanje novih ciljev v zdravstveni stroki.

Kongresa se je udeležilo okrog 400 udeležencev. Več kot 90 udeležencev je aktivno predstavilo rezultate svoji raziskovanj, ugotovitev in izkušenj s področja informatike in informacijske tehnologije za potrebe zdravstvene nege. Strokovnemu delu kongresa so sledile družabne prireditve in kulturni program. Na večer prvega delovnega dne kongresa smo uživali v zanimivi predstavitvi Maorske kulture v Narodnem muzeju v Aucklandu. To je bila tudi izvrstna priložnost za spoznavanje, druženje in izmenjavo mnenj in izkušenj.

Po zaključni prireditvi 03. maja 2000 smo se poslovili z obljubo, da se ponovno srečamo na naslednjem kongresu 'Nursing Informatics', ki bo leta 2003 v Braziliji.

Poročilo o 7. mednarodnem kongresu informatike v zdravstveni negi v Auclandu, Nova Zelandija

Olga Šušteršič

Od 28. aprila do 3. maja 2000 je v Auclandu, Nova Zelandija, potekal 7. mednarodni kongres informatike v zdravstveni negi (7th International Congress Nursing Informatics), ki sta ga organizirala NINZ in IMIA.

Kongresa so se udeležili predstavniki dežel iz vseh kontinentov, udeležencev je bilo okoli 750. Med udeleženci so bili predstavniki mednarodnih združenj in organizacij medicinskih sester ter predstavniki s področja informatike v zdravstveni negi, medicinske sestre, ki so zaposlene v izobraževalnih in zdravstvenih institucijah kot menedžerke, glavne medicinske sestre ali neposredno v praksi, ter strokovnjaki s področja informatike in programiranja. Iz Slovenije smo se kongresa udeležili trije predstavniki. Tim, ki je sodeloval in pripravil v okviru mednarodnega projekta INCO COPERNICUS Informacijski sistem v patronažnem varstvu v Sloveniji, se je na kongresu predstavil z referatom *Increasing quality of nurses' work by an information system: Community nursing case* (Rajkovič V., Šušteršič O., Leskova R., Bitenc I., Zelič I.).

Predavanja so bila predstavljena na plenarnem delu, obenem pa je potekalo več sekcij in predstavitev posterjev. Po končanih predavanjih so bile organizirane diskusijske skupine. Že pred uradnim začetkom kongresa so potekale učne delavnice. Vsebine na kongresu so obravnavale:

- Zgodovino in razvoj informatike v zdravstveni negi,
- Informatiko, izobraževanje in raziskovanje v zdravstveni negi,
- Informacijsko tehnologijo, informatiko in potrebe medicinskih sester v multidisciplinarnih timih,
- Razvoj, aplikacijo in evalvacijo informacijskih sistemov v zdravstveni negi in zdravstvenem varstvu,
- Izobraževalne programe za zdravstveno nego na dodiplomski, magistrski in doktorski ravni

izobraževanja medicinskih sester.

Evropa se je predstavila s skupnim projektom članic Evropske unije Informatizacija izobraževanja v zdravstveni negi in Mednarodna klasifikacija prakse zdravstvene nege, kjer sodeluje tudi Slovenija. Predstavnice posameznih evropskih držav so predstavile področja delovanja medicinskih sester v informatiki.

Naslednja konferenca Informatika v zdravstveni negi bo leta 2003 v Rio de Janeiru v Braziliji.

Zaradi širitve zastopniškega programa firme TYCO Healthcare (Sherwood, Kendall, Quinton, Graphic Controls itd.)

zaposlimo

**VIŠJO
MEDICINSKO SESTRO**

ali

**VIŠJEGA
MEDICINSKEGA
TEHNIKA**

**iz Ljubljane ali bližnje okolice.
Gre za timsko delo v prijetnem kolektivu. Zagotavljamo dober OD in varno zaposlitev.**

**INTERPART, d.o.o.,
Cesta na Brdo 49, 1125 Ljubljana.**

**Telefon: 01 / 4231885,
Telefax: 01 / 4231884**

POROČILO S 5. ZASEDANJA EVROPSKE FEDERACIJE ORGANIZACIJ NUJNE ZDRAVSTVENE NEGE

(EUROPEAN FEDERATION of CRITICAL CARE NURSING ASSOCIATION)

Slavica Klančar, Melanija Plančak

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov urgentne medicine Slovenije je bila septembra 1998 sprejeta v European Federation of Critical Care Nursing Association (EFCCNA).

26. in 27. maja 2000 je bilo njeno 5. zasedanje, kije potekalo v Barceloni. Udeležili sva se ga Slavica Klančar in Melanija Plančak. Sestanek je bil konstruktiven, pa tudi naporen, saj smo se dva dneva pripravljali in obravnavali delo v podkomisijah (subcommittees): za edukacijo, za stike z javnostjo, za sponzorstvo, za informativni časopis EFCCNA in za novice na spletnih straneh ...

Med petimi člani smo tudi v odboru za izobraževanje CCN (Slavica Klančar). Sprejet je bil naš predlog, da začnemo delo z zbiranjem natančnih informacij o bazičnem izobraževanju MS v vseh državah članicah EFCCNA. V desetih državah EU namreč program za MS traja 3 leta, vendar je že po številu mesecev zelo različen (od 27-37,5 mesecev). Tudi učne ure so različno dolge (45, 50, 60 min.). V nekaterih državah uporabljajo točke: npr. teden izobraževanja za MS na Švedskem je 1 točka, v Španiji je 1 točka enaka 120 uram. Smiselno je poenotiti bazični program izobraževanja in nato še nadgradnjo. Zadolženi sva, da izdelava predlog 2-3 vprašalnikov.

Poleg dela v komisijah je bila na seji v ospredju priprava na veliko konferenco EFCCNE konec leta 2002, sprejemanje novih članic, poročila udeležencev (angleški predstavnik) v imenu EFCCNE na sestanku evropske mreže organizaci-

je ZN (ENNO) v Bruslju.

Zelo sva bili ponosni, ko sva v prvi številki informativnega časopisa EFCCNA Newsletter ugotovili, da je predstavljena tudi naša sekcija iz Slovenije med prvimi petimi državami, pa tudi sicer so nas zaradi redno izpolnjenih obvez večkrat imenovali za zgled.

Seveda bo kmalu izšel redni časopis (4x letno za začetek), ki bo objavljaval vse novosti iz dogajanja v sekcijah in društvih EFCCNA, med ostalim tudi strokovne prispevke s področja nujne zdravstvene nege, poročila o raziskavah v nujni ZN in podobno.

In na koncu nekaj utrinkov iz Barcelone...

Barcelona je mesto, ki ima več prebivalcev kot vsa Slovenija in je zaslovela med ostalim tudi s tradicijo mestnega oblikovanja in nenehnega navdih.

Kaj vse bi si človek želel ogledati! Seveda, če bi imel za to dovolj časa ali bil na dopustu.

Po dveh napornih dneh sestankov je ostalo le časa za obisk Ramble, ene najbolj znamenitih ulic in sprehajališč na svetu. Rambla deli staro mestno jedro in je navdihnili tudi arhitekta Gaudija. Značilna so široka sprehajališča, polna življenja, nenavadnih ljudi, polna zabave do jutra. Ogromen Kolumbov spomenik na njenem koncu uspešno simbolizira njegov pomen za Barcelono.

Predvsem naju je navdušila Barceloneta z ozkimi ulicami, ki so prepredene z vrvicami za perilo, vonjem po ribah in živahno špansko glasbo, ki je pred gostilno zbirala vesele svate. Opazovale smo malo spremljevalko neveste v pajčolanasti beli obleki, kako namaka noge v morju.

Po kosilu, po znameniti paeli sva se vrnili v naš oddaljen hotel in se pripravili na vrnitev.

Naslednji sestanek EFCCNE je v Firencah, do takrat pa moramo opraviti še veliko dela.

ERNA KOLMANKO

sodelavci, kolegice in kolegi Doma starejših Rakičan

“Ge valovi More režejo vrge”, se sliši pesem v Domu starejših Rakičan. Damski pevski zbor kot skupina za samopomoč se pripravlja za nastop na tekmovanju domskih pevskih zborov Slovenije. Njegov zborovodja je glavna medicinska sestra doma Erna Kolmanko, ki vam jo predstavljamo.

Že v zgodnji mladosti je hrepenela po znanju, predvsem pa rada pomagala ljudem v stiski. Zato se je odločila, da za nekaj časa zapusti Prekmurje in se poda v Ljubljano študirat na višjo šolo za medicinske sestre.

Po uspešno opravljeni diplomii je začela opravljati svoj poklic na kirurškem oddelku murskosoboške bolnišnice. Kot prijetna medicinska sestra je opravljala svoje delo z veseljem vrsto let. V tem času se je usposobila predvsem na področju abdominalne kirurgije, obiskovala seminarje in tečaje za nego stom. Bila je med prvimi, če ne prva v Pomurju, ki je znala strokovno svetovati bolnikom s stomom. Z vsem srcem se je predala svojemu težkemu, a humanemu poklicu, ki ga je in ga še zmeraj opravlja z veseljem. Veliko je bilo trenutkov, ko bi najraje ostala pri družini, kot mati in žena, a služba in dolžnost jo je klicala k bolnikom. Mnogo praznikov, noči in nedelj ji je minilo ob bolnikih.

Po nekaj letih se ji je ponudila prilika, da to spremeni in nadomesti že zamujeno. Sprememba delovnega mesta jo je pripeljala za glavno medicinsko sestro Doma starejših Rakičan. Naprej se je zavzemala za bolne, tokrat v glavnem starejše ljudi, ki so tudi potrebovali toplo dlan in lepo misel, kar je imela sestra Erna vedno na voljo. Vendar je tokrat praznike lahko preživljala s svojo družino.

Kot glavna sestra Doma starejših Rakičan se je z vso vnamo predala novim nalogam. Večkrat je naletela na ovire, nasprotovanja, ki pa je niso zaustavila na poti do cilja. Še bolj se je borila za pravico, predvsem medicinskih sester, ki so s končano srednjo zdravstveno šolo opravljale delo negovalk in zato bile slabše nagrajene. Minili so časi, ko so v domove za starejše prihajali le vaški reveži. Sedaj vemo, kar kažejo tudi statistike, da je glavni vzrok sprejema v dom bolezen, vse več je starejših in težko bolnih starostnikov, ki ne potrebujejo le hrane in strehe nad glavo, ampak skrbno in strokovno zdravstveno nego. To lahko nudi le dobro izobražena in izkušena medicinska sestra, ki je pri svojem delu velikokrat sama pri pomembnih odločitvah. V domovih se vsak dan vedno znova dokazujemo s kategorijami zdravstvene nege, po katerih nam do-

delujejo sredstva za delo. Težko je, če dobra medicinska sestra ve, kaj mora in bi mogla po svojem znanju narediti in nuditi bolniku. Žal nam to velikokrat sredstva ne dovoljujejo in se je potrebno vedno znova dokazovati samo z administracijo, češ, za človeka se ne najde več toliko, kot bi radi. Še vedno nas moti predvsem to, da v mnogih krogih, žal tudi zdravstvenih in v javnosti, mislijo, da se v domovih opravlja le laična nega. Sestra Erna se ves čas svojega delovanja kot glavna medicinska sestra bori za priznanje kvalitetne zdravstvene nege. To ve strokovni odbor Sekcije socialnih zavodov s predsednico Mileno Križaj na čelu, kar lahko potrdi tudi sama, direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje gospod Tibaut, s katerim sestra Erna veliko sodeluje, in on jo tudi pri tem podpira. Ljudje, ki prihajajo v dom, so težki bolniki, prihajajo iz bolnišnic in so potrebni nadaljnje zahtevne zdravstvene nege. To pa lahko opravljajo izkušeni, dobro strokovno usposobljeni in izobraženi zdravstveni delavci.

Da je to res, potrjuje dejstvo, da smo edini dom v Sloveniji, ki je prejel priznanje in tudi finančna sredstva za 3 postelje za najzahtevnejšo zdravstveno nego. Le redki so šli za nami in po naših navodilih zaprosili za to četrto, najtežjo kategorijo. Žal se je potrebno za vsak primer vedno znova dokazovati, kar od nas zahteva veliko časa, truda in administrativnega dela. Sestra Erna je svoje in naše interese glasno zagovarjala ob vsaki priložnosti ter je bila in je še aktivna članica strokovnega odbora Sekcije socialnih zavodov. Mnogokrat je bila s svojim stališčem osamljena in zavrnjena tudi s strani svojih kolegic drugih domov Slovenije, ki so bile drugačnega mnenja. Škoda, ker menijo, da je za oskrbovance dovolj le bolničar. Po drugi strani si potem želijo priznanje in sredstva za najzahtevnejšo zdravstveno nego, ki jo, kot sem omenila, lahko opravlja izkušena in strokovno usposobljena medicinska sestra z dovolj sredstvi za svoje delo.

Za to se sestra Erna bori že nekaj let in to vedno znova ob vsaki priložnosti poudarja. Boli jo in si želi, da bi vsaka medicinska sestra, ki ima primerno izo-

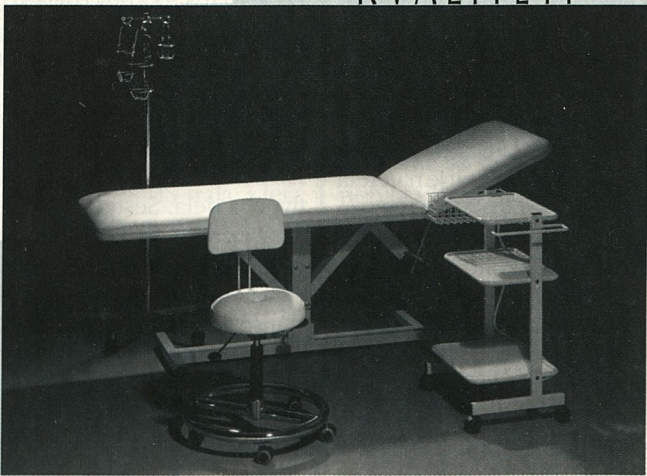
brzbo, dobila to, kar ji pripada, naj bo njeno delo in izobrazba primerno priznано in tudi nagrajeno.

Sestra Erna se zavzema tudi za izobraževanje in dodatno usposabljanje svojega kadra. To nam je vsem v glavnem po zaslugi dobrega vodstva Doma starejših Rakičan tudi omogočeno in seveda tudi po zaslugi Društva medicinskih sester in tehnikov Pomurje z gospo predsednico Milko Kavaš na čelu, ki organizira in omogoča veliko izobraževanj in seminarjev v domačem kraju. Zaradi tega je omogočeno številnim zdravstvenim delavcem za majhna finančna sredstva dosti dodatnega znanja. Kot glavna medicinska sestra je sestra Erna dober vodja negovalnega osebja, ki ima velik posluh za težave, želje, potrebe svojih podrejenih, do delavcev, oskrbovancev, svojcev in še koga. Nase mnogokrat pozablja, pozablja pa tudi na svoje nadure. Ker je njen urnik zelo zapolnjen, nese vedno delo še s sabo domov. Njena vrata so vedno za vse odprta in pred vrati so vedno vrste. Nekateri pridejo po nasvet, mnenje, po tolažbo, drugi jo prihajajo le pogledat in pozdravit. Že tako prenapolnjen delavnik je zapolnila še z voditeljstvom skupine za samopomoč in pevskim zborom, ki ga vodi. Vse prireditve, ki jih je v Domu starejših Ra-

kičan veliko, so njihove. Na vsaki sodelujejo s petjem in nastopi. Vsako leto sodelujejo na festivalu pevskih zborov domov, nastopili so na karitasovem koncertu za Klic dobrote v Murski Soboti, imeli nastop v murskosoboški cerkvi in še in še. Nekaj pesmi je napisala tudi sestra Erna in nekatere so prejele tudi nagrado za najbolj izvirno pesem. Ob petju, pravi, se sprosti, pozabi na težave in skrbi in tako gre lažje novim naporom in bojem naproti. Veliko smisla ima tudi za opravljanje praktičnega pouka dijakov Srednje zdravstvene šole Rakičan, ki se izobražujejo za tehnike zdravstvene nege in bolničarje. Zelo lepo sodelujemo z njimi in jim omogočamo učno bazo za opravljanje praktičnih vaj.

Sestri Erni se njeni sodelavci, oskrbovanci in svojci zahvaljujemo za vse, kar dela in za vsako spodbudno besedo, ki smo je bili deležni od nje. Kot medicinska sestra pa je vedno bila le človek s poslušom do sočloveka, bolnika, do njihovih težav, ki jih je vedno vzela nase ter jih skušala primerno rešiti. To ji je velikokrat tudi uspelo.

**ZAUPAJTE
SLOVENSKI
KVALITETI**

izdelujemo opremo
za bolnice, ambulate
in kozmetične salone:

- pregledne mize
različnih izvedb
- vozičke za aparate
- servirne vozičke
- dvižne okrogle mize
- paravane
- stojala za infuzijo
- stopnice itd.

NOVAK

KOVINSKA GALANTERIJA

Novak Apolonija s.p.
OIC Trzin
Brezovce 7
1236 Trzin
Tel: +386 61 162 1263
Fax: +386 61 162 1264

Učna delavnica "Negovalne diagnoze"

Petra Kersnič

Bil je torek, 6. junija. Brniško letališče je bilo zasedeno ne le na parkirišču, temveč tudi v vseh prostorih – pa ne toliko s potniki, kot s predstavniki države in številno varnostno službo, ki so čakali na delegacijo predstavnikov R Kitajske. Ko sem se pomešala med čakajoče, sem izvedela, da bo pristalo tudi nekaj avionov z gosti, ki se bodo udeležili otvoritve največjega trgovskega centra v Evropi – Leclerca.

Sama sem čakala našo predavateljico in v mislih imela le predstavo po ustnem opisu. Priznati moram, malo me je glede na množice na strani čakajočih in prihajajočih kar skrbelo – ampak mislila sem si – na koncu bova skupaj. In tako se je zgodilo. Ko je prihajala skozi carinska vrata, sva obe imeli na licih pozdravni nasmeh, na ustih imena ena druge in razprte roke v objem, kot da se pozna že vse življenje.

Pot naju je vodila v Krajnsko goro. Gospa Gordonova je bila tokrat prvič v Sloveniji. Že med potjo so jo navdušile lepote njiv, planin in pokrajine do Kranjske Gore, kjer smo v četrtek, 8. junija, pričeli z učno delavnico.

Kratka predstavitev dr. Marjory Gordon. Rojena je v Clevelandu - Ohio škotsko-irskemu staršem. Ko je pričela s šolanjem v zdravstveni negi, se je preselila v New York. Diplomirala je na "Mount Sinai Hospital School of Nursing", podiplomski študij in magisterij pa je opravila na "Hunter College of the City University of New York". Doktorat je opravila na "Boston College" s področja izobraževalne psihologije z naslovom disertacije: Presoja na osnovi negovalne diagnoze.

Zdaj je profesorica in koordinatorica študija zdravstvene nege na "Boston College" v Massachusettsu. Njeno pedagoško delo vključuje teoretična predavanja in vodenje študentov v klinični praksi. Pred kratkim je v ZDA zaključila tri leta trajajoč zvezni projekt, ki je bil namenjen

strokovni presoji na osnovi negovalnih diagnoz in načrtovanje kontinuiranega raziskovalnega dela na tem strokovnem področju. Objavila je strokovna dela predvsem s področja negovalnih diagnoz. Je predsednica NANDA-e (North American Nursing Diagnosis Association). 1984 jo je NANDA odlikovala za izjemne dosežke na področju negovalnih diagnoz. Je članica Akademije za zdravstveno nego. 1978 je prejela tudi priznanje "Sigma Theta Tau Founders Award" za postavitev visokih strokovnih standardov v zdravstveni negi.

Sodeluje v učnih delavnicah in seminarjih ter predava po vsem svetu ter tako širi znanje o uporabnosti negovalnih diagnoz v praksi zdravstvene nege.

Z vseh koncev Slovenije smo se v četrtek zbrali v Kranjski gori hotelu Kompas in v prijetnem okolju

Marjory Gordon in
Majda Šlajmer Japelj

pričeli z delom. Učne delavnice se je udeležilo 56 udeleženk in en udeleženec – torej smo bili pisana družba.

Delo je dva dni potekalo dopoldne plenarno, popoldne pa v skupinah. Za lažje in usklajeno razumevanje angleškega jezika je ves čas delavnice skrbela Majda Šlajmer Japelj, ki je odlično opravila nalogo simultane prevajalke.

Vsem so nam zelo koristila nekatera uvodna razmišljanja predavateljice, povezana z razlago, kaj sploh so negovalne diagnoze. Najbližje je bila razlaga, ko je povedala, da negovalna diagnoza predstavlja strokovno razmišljanje. Poleg tega je pomembno vedeti, da ima negovalna diagnoza dva temeljna pomena – poimenuje kategorijo (opišemo svojo diagnostično presojo) in poimenuje proces. Pojasnila je tudi zanimiva vprašanja, ki niso le naša, pač pa so lastna zdravstveni negi širom sveta – to je njena nevidnost in neprepoznavnost, in povezovala oblikovanje negovalnih diagnoz s procesom uveljavljanja in videnja prispevka zdravstvene nege. Zapisala sem si zanimiv del misli gospe Gordon: "Česar ne morem poimenovati, tega ne morem nadzorovati, ne finacirati, ne učiti, ne dati v javno zdravstveno politiko", kar vse govori, da je pri zdravstveni negi nepogrešljiv proces razmišljanje – ko o negovalnem vprašanju razmišljamo in na podlagi "klinične presoje – sodbe" načrtujemo ukrepe. Vse to je podlaga negovalnega procesa. Mnogi udeleženci smo si bili enotni, da nam manjka znanja, in zavedali smo se zgodovinsko razvojnega dejstva, da se je dolgo let vrtelo vse okoli medicinske diagnoze.

Delo v skupinah je prinašalo veliko strokovnega zadovoljstva – voditeljice Andreja Peternej, Saša

Kadivec, Tatjana Geč in Bara Pavčič Trškan niso imele lahkega dela, saj je bilo treba uskladiti razumevanje vprašanja in interpretacijo zaključkov. Predavateljica, ki je s Petrom Požunom (edinim udeležencem) obiskovala delovne skupine, je bila navdušena nad razpravami, saj so jo prepričevale, da se zavedamo pomembnosti vgrajevanja negovalnih diagnoz v vsakdanjo prakso. Vsi udeleženci smo si bili skoraj enotni, da potrebujemo enoten jezik zdravstvene nege. Zaključek učne delavnice je po dveh in pol dnevih **intenzivnega dela prišel prehitro. Ugotovili smo, da si še nismo vsega povedali, sklenili pa, da bomo nadaljevali s tako obliko izobraževanja. Med zaključnimi besedami Petre Kersnič je bil sprejet tudi predlog, da ustanovimo skupino ali združenje z imenom SLONDA – slovenske negovalne diagnoze.**

V ponedeljek smo z gospo Gordon obiskali Ministrstvo za zdravstvo in se s svetovalko ministra za področje zdravstvene nege, Darjo Cibic, zadržali v prijetnem razgovoru. Skupaj smo si ogledale še Ljubljano in ji skušale ustreči v želji za zbirko prijateljice, da bi iz Slovenije odnesla talisman, ki ga največkrat kupujemo za upanje v zdravje - in to je obesek kamnitega sončka.

Skupinska slika udeležencev učne delavnice

Društvo za oralno zdravje Slovenije
organizira

8. DNEVE ORALNEGA ZDRAVJA SLOVENIJE

KONGRESNI CENTER BERNARDIN – PORTOROŽ

Hotel EMONA

22. in 23. septembra 2000

Generalni pokrovitelj: Občina Piran, Občina Izola, Občina Koper

Generalni sponzor: Telmont d.o.o.

Častna pokroviteljica: Štefka Kučan

PROGRAM:

PETEK, 22. september 2000

- 07.30 – 09.00 Prihod in prijava udeležencev
09.00 – 10.00 Otvoritev srečanja
Kulturni program
Pozdravni nagovori
Podelitev priznanj 2000
Razglasitev rezultatov tekmovanja in podelitev nagrad
10.00 – 10.30 Odmor
10.30 – 10.40 Z. Debenak: Voda – gasila bo žejo in umivala zobe
10.40 – 10.50 B. Kolar: Voda z naravovarstvenega vidika
10.50 – 11.05 S. Lapajne; L. Osvald: Merila kakovosti in čistosti vode
11.05 – 11.15 M. Brenčič; J. Prestor: Naravne danosti podzemne vode
11.20 – 11.30 T. Perne: Novo pojmovanje naravne mineralne vode in način njenega pridobivanja
11.30 – 11.45 E. Lovše – Perger: Šolski otroci in brezalkoholne pijače
11.45 – 12.00 Razprava
12.00 – 15.00 Odmor za kosilo in sprehod do Pirana
Program bosta povezovala: A. Končar, M. Sancin

PETEK – popoldan

- Moderator: S. Štajer
15.10 – 15.25 B. Bratuš: Sem zdrav, velik in močan
15.10 – 15.25 I. Mirjanič: Motivacija za zdravju prijazno hrano in pijačo
15.25 – 15.40 E. Pavlič: Zdravju prijazna hrana in pijača v vrtcih in šolah
15.40 – 16.05 M. Bartenjev: Izobrazbena struktura mater in potreba po posebni zdravstveni edukaciji
16.05 – 16.20 R. Kozem: Šola za starše
16.20 – 16.30 V. Jazbec: Motivacija otrok in odraslih v zobozdravstveni preventivi
16.30 – 16.40 Razprava
19.00 Skupna večerja v hotelu Emona

SOBOTA, 23. september 2000

- Moderator: J. Reberc
09.00 – 09.10 S. Naumovska, N. Krebelj – Škof: Organiziranost otroškega in mladinskega zobozdravstva na Obali
09.10 – 09.20 Z. Sok: Sodelovanje med zasebniki in javnimi zavodi
09.20 – 09.35 V. Vrbič, I. Potočnik: Škodljivi vplivi beljenja zob
09.35 – 09.50 N. Košir: Kako izboljšati prizadevanje za ohranitev oralnega zdravja
09.50 – 10.00 D. Blatnik, R. Draščič: Kako razumejo osnovnošolski otroci navodila preventivnih sester
10.00 – 10.15 A. Pavlič: Kako ravnati, ko si otrok poškoduje zobe
10.15 Razprava
ZAKLJUČEK SREČANJA

Namestitev udeležencev je možna v hotelih: Kongresni center Bernardin

Tel.: 066/475-10-00 ali 066/475-20-00

KOTIZACIJA ZA SEMINAR

26.000 SIT do 01.09.2000

32.000 SIT po 03.09.2000

Za sodelujoče vstop prost.

V kotizacijo je med drugim vključena tudi skupna večerja.

Kotizacije zaradi neudeležbe ne vračamo.

Plačilo kotizacije na žiro račun št.: 50700-678-80737 pri APP (Agencija za plačilni promet) Celje.

Dokazilo – potrdilo o vplačilu kotizacije in izpolnjeno prijavnico pošljite na naslov:

Društvo za oralno zdravje Slovenije

Klanjškova 7, 3000 CELJE

DODATNE INFORMACIJE:

Marina Čok in Brigita Vodopivec

Telefon: 041/916-716 in 041/607-592

Zdravniška zbornica Slovenije in Zbornica zdravstvene nege Slovenije bo udeležbo na seminarju upoštevala za podaljšanje licenc in napredovanje.

DMSZT Ljubljana – Sekcija upokojenih medicinskih sester

Bili smo na Golniku

Olga Lokar, Cilka Potokar

Jutro 23. maja 2000 je obljubljalo lep majski dan, ko smo se članice Sekcije upokojenih medicinskih sester DMSZT Ljubljana z avtobusom s Kongresnega trga odpeljale proti bolnišnici Golnik. Vožnja v čudovitem majskem jutru je ponujala pogled na slikovite lepote Gorenjske in njenih hribov in gora.

V bolnišnici Golnik nas je prijazno sprejela glavna medicinska sestra Andreja Peternelj. Dobrodošlico nam je izrekel tudi direktor prof. dr. Jurij Šorli, ki nam je obenem predstavil organiziranost bolnišnice in njene načrte, saj zavod sodi med največje in naj-sodobnejše centre za pljučne bolezni in alergije. V predavalnici je stekel strokovni program z naslednjimi predavanji:

Doc. dr. Mitja Košnik, dr. med., je predstavil novosti pri zdravljenju astme; Igor Drinovec, dr. med., je predstavil urgentna stanja v pulmologiji, doc. dr.

Matjaž Fležar, dr. med., je predstavil motnje spanja s posebnim poudarkom na težavah s smrčanjem, Andreja Peternelj, vms, je predstavila vlogo medicinske sestre pri bolnišnični obravnavi bolnikov, govorila o vzgoji in izobraževanju mladih kadrov in o posebnostih v zdravstveni negi.

Glavna medicinska sestra Andreja Peternelj nas je po predavanjih popeljala po bolnišnici in nam pokazala prenovljene bolniške oddelke, enoto intenzivne nege, sodoben laboratorij in preiskovalne prostore. Po ogledu smo imeli skupno kosilo.

Po kosilu nas je pot vodila po manj znanih krajih s pogledom na Storžič in njegovo podgorje proti Preddvoru, kjer smo se ustavile in se prijetno sprehodile okoli jezera Črnava. Nekatere kolegice so v tem času obiskale našo upokojeno sestro Nežko Škafar, ki svoje tretje življenjsko obdobje preživlja v Domu starejših občanov Predvor. V imenu sekcije smo ji izročili šopek rožic in ji zaželeli zdravja in dobre volje.

Vožnja se je nadaljevala v Adergas oziroma Ve-

Udeleženke strokovnega srečanja

lesovo, kjer so nas seznanili z zgodovino krajevne cerkve in samostana, ukinjenega v 18. stoletju. V oltarju je lesen Marijin kipec, star 500 let in znan po tem, da je najstarejši kip v Sloveniji. Značilnost cerkve je tudi v tem, da so pod cerkveno ladjo katakombe, v katerih so pokopane nune, ki so prebivale v samostanu.

Iz Adergsa smo se vračale preko Kamnika v Ljubljano. Med vožnjo je predsednica Sekcije upokojenih medicinskih sester izkoristila čas in prisotne seznanila z delom sekcije, podala finančno poročilo za leto 1999 in predstavila načrte za delo sekcije v letu 2000.

Vsem, ki so nam omogočili preživeti tako lep dan, s strokovnimi novostmi in lepimi vtisi o bolnišnici Golnik, se upokojene medicinske sestre DMSZT Ljubljana iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala velja vsem predavateljem in predavateljici ter glavni medicinski sestri Andreji Peternelj, ki so se v prid naše sekcije odpovedali vsem honorarjem. Njihovo strokovno delo nam bo ostalo še dolgo v spominu.

TRETJE OBVESTILO

Zbornica zdravstvene nege
Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije
Hematološka sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov

organizira

**1. SLOVENSKI KONGRES
MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV
V HEMATO-ONKOLOGIJI
Z MEDNARODNO UDELEŽBO**

**“ZDRAVSTVENA NEGA V HEMATO-ONKOLOGIJI,
DANES ZA JUTRI”**

P R E L I M I N A R N I P R O G R A M

**Portorož, Grand Hotel Emona
26. do 28. oktober 2000**

Organizator:

Hematološka sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v soglasju z Zbornico
zdravstvene nege Slovenije
Klinični oddelek za hematologijo, Klinični center Ljubljana

Organizacijski odbor:

Predsednik: Irena Škoda

Podpredsednik: Alenka Dobrovoljc

Člani: Meta Ražman, Zofka Škoflanc, Dragica Šepetavec, Marjanca Rožič, Lidija Svetelšek, Neven-
ka Šmuc

Programski odbor:

Predsednik: Marjana Božjak

Podpredsednik: Vlasta Slabe

Člani: Darja Ovijač, Marinka Purkart

PROGRAM KONGRESA

Četrtek, 26. oktobra 2000

14.00 - 14.30	PLENARNO PREDAVANJE Pretnar J.: Presajanje krvotvornih matičnih celic (Slovenija)
14.30 – 18.00	Strokovni program: Presaditev krvotvornih matičnih celic
19.00	Otvoritev

Petek, 27. oktobra 2000

08.30 - 09.00	PLENARNO PREDAVANJE Stephens M.: Avtologna in alogenična transplantacija kostnega mozga in perifernih krvotvornih matičnih celic - pregled pristopov v enem izmed centrov v Veliki Britaniji (Velika Britanija)
09.00 – 12.00	Zdravstvena nega bolnikov s hemato-onkološkimi boleznimi
14.00 – 14.30	PLENARNO PREDAVANJE Labar B.: Sodobno zdravljenje akutnih levkemij (Hrvaška)
14.30 – 18.00	Medicinska sestra in zdravstvena vzgoja Dokumentiranje v zdravstveni negi
20.00	Skupna večerja

Sobota, 28. oktobra 2000

08.00 – 09.00	PREDSTAVITEV POSTERJEV
09.00 – 12.00	Sodobna informacijska tehnologija in zdravstvena nega Vključevanje v mednarodne projekte zdravstvene nege
13.00	Zaključek

Dokončen vsebinski program kongresa bo objavljen v septembrski številki UTRIPA.

SPLOŠNE INFORMACIJE O KONGRESU

Datum:

26. do 28. oktobra 2000

Kraj kongresa:

Grand Hotel Emona – Kongresni center Bernardin, Portorož

Za informacije o namestitvi pokličite:

Hoteli Bernardin, Obala 2, 6310 Portorož,

Služba rezervacij: +386-66-475-51-04

faks: ++386 667746 410

e-mail: hoteli.bernardin@siol.net

Kotizacija:

Prijava s kotizacijo do 15. septembra 2000 – 25.000 SIT

Prijava s kotizacijo po 15. septembru 2000 – 35.000 SIT

Razstava

V času kongresa bo v prostorih Kongresnega centra razstava zdravil ter drugih medicinskih in laboratorijskih pripomočkov.

Strokovni program

Potekal bo v obliki plenarnih predavanj, ustnih predstavitev, posterjev ter satelitskih simpozijev.

Razen plenarnih predavanj bo strokovni program potekal ločeno po vsebinah. Izbrana predavanja bodo natisnjena v celoti v kongresnem Zborniku, drugi prispevki pa v obliki povzetkov.

Uradna jezika

Slovenščina in angleščina

Informacije o kongresu dobite tudi na domači strani na naslovu:

www.kclj.si/org/hemato/

Kongresno tajništvo :

Klinični center Ljubljana

(Za kongres zdravstvene nege)

Zaloška 7, 1525 Ljubljana

tel: + 386-61 – 13-20-330

faks: + 386-61 – 14-31-322

e-mail: vlaska.slabe@mf.uni-lj.si

1. Slovenski kongres zdravstvene nege v hemato-onkologiji z mednarodno udeležbo,

“ZDRAVSTVENA NEGA V HEMATO-ONKOLOGIJI, DANES ZA JUTRI”

Portorož, Grand Hotel Emona, 26. do 28. oktober 2000

PRIJAVNICA ZA STROKOVNO SREČANJE

Prosimo, pošljite na naslov tajništva kongresa:

Hematološka sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov

Zaloška 7, 1525 Ljubljana

Priimek: _____

Ime: _____

Naslov: _____

Kraj: _____ Poštna številka _____

Zavod (podjetje): _____

Poštna številka in kraj: _____

Ulica in hišna številka: _____

Zavezanec za DDV: DA NE (obkrožite)

Davčna številka: _____ Telefon: _____

Kontaktna oseba: _____

Kotizacijo v višini: 25.000 SIT do 15. septembra 2000

35.000 SIT po 15. septembru 2000

1. na žiro račun: Zbornice zdravstvene nege št. 50101-678-48641 sklic na številko 00 12025 s
pripisom Za hematološko sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov,

nakazilo izvedeno dne _____.

1. z gotovino na dan kongresa.

2. s čekom na dan kongresa.

Datum prijave: _____

Žig ustanove:

Podpis odgovorne osebe:

Prijavnica je podlaga za izstavitve računa, kot to zahteva Zakon o DDV. Če je plačnik zavod, navedite vse delavce, za katere bo plačnik kotizacij. Če se srečanja udeležujete kot samoplačnik, v izjavi na začetku (zavod) navedite svoje ime, ker se bo račun glasil na vaše ime. Prav tako zaradi poenostavitve poslovanja prosimo, da v zavodih plačujejo kotizacije najmanj dva dni pred pričetkom strokovnega srečanja.

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV LJUBLJANA

Zgodovina zdravstvene nege v ljubljanski regiji

Marija Poljanšek

Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana je ob zavedanju pomembnosti zgodovinskega razvoja zdravstvene nege leta 1999 v sodelovanju z Visoko šolo za zdravstvo v Ljubljani razpisalo nagradno diplomsko nalogo z zgornjim naslovom. Moj premislek je bil kratek in sprejela sem izziv. Prve smernice v odkrivanju zgodovine svojega poklica mi je postavila gospa Irena Keršič Ramšak in ob pomoči mentorice, mag. Marije Zaletel, je nastala kar obsežna naloga, pogled na družbene, higienske in zdravstvene razmere prvih četrtin dvajsetega stoletja. Ob široki krajevni in časovni opredelitvi – predstavljeno je delovanje redovnic, zaščitnih sester, negovalnega osebja v času svetovnih vojn, babištvo in razvoj zdravstvene nege po drugi svetovni vojni – je v nalogi zaobjet le širši okvir dogajanja, ki je, upam, primerna spodbuda za nadaljnje delo.

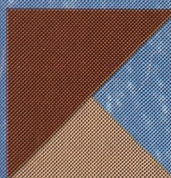
DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV LJUBLJANA

ČESTITKA

Dne 13.06.2000 sta na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani diplomirali
ga. **Darinka Klemenc**, predsednica DMSZT Ljubljana in
ga. **Irena Planinšek**, članica upravnega odbora.

Iskrene čestitke

Društvo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana

KOPITARNA

S E V N I C A

VAŠE
NOGE
SE JIM
NE BODO
MOGLE
UPRETI

Kopitarna Sevnica d.d.
8290 Sevnica,
Prvomajska 8, Slovenija
Telefon: +386 608 41 234, 41 589,
41 409, 41 053, 41 237, 41 605
Telefax: +386 608 41 511
E-mail: prodaja.kopitarna@siol.net
www.kopitarna-sevnica.si

Zbornica zdravstvene nege Slovenije –
Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije
SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V MANAGEMENTU

VABILO

**Vabimo Vas na 1. strokovno srečanje in ustanovni občni zbor 29. strokovne sekcije,
ki bo v petek, 15.9.2000 v Modrem salonu hotela Union.**

Program:

08.00 – 09.00	Registracija udeležencev
09.00 – 09.05	Otvoritev srečanja
09.05 – 09.30	Margarete Strümpf – podpredsednica ENDE (European Nurse Directors Association) Predstavitve ENDE
09.30 – 10.15	Margarete Strümpf Management v zdravstveni negi v Avstriji
10.15 – 11.00	Mag. Vesna Prijatelj Vloga vodilnih medicinskih sester pri oblikovanju informacijskih sistemov
11.00 – 11.30	ODMOR
11.30 – 12.30	Desanka Eržen – svetovalka s.p. Poslovni protokol Poslovni odnos – poslovna kultura
12.30 – 13.00	Izvolitev IO in sprejem programskih usmeritev sekcije

SPLOŠNE INFORMACIJE:

Strokovno izpopolnjevanje se upošteva pri napredovanju. Kotizacija za člane znaša 9.520 SIT, za nečlane 19.040 SIT in jo lahko nakažete na ŽR ZDMSZTS: 50101-678-48641, sklic na številko 0012032 s pripisom Za sekcijo medicinskih sester v managementu.

Pisne prijave na prijavnici, ki je v Utripu, pošljite na sedež Zbornice – Zveze – Vidovdanska 9, Ljubljana.

Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o plačani kotizaciji.

Vabimo vse, ki jih področje managementa v zdravstveni negi zanima, da se pridružijo prvemu strokovnemu srečanju in pozivamo vse, da nam pisno sporočijo svojo pripravljenost po sodelovanju v Izvršilnem odboru sekcije.

Iniciativni odbor

Petra Kersnič, Peter Požun, Ladi Škerbinek

STROKOVNO SREČANJE MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V KARDIOLOGIJI IN ANGIOLOGIJI

Dušica Ivančič

Šesto strokovno srečanje na temo SRČNI SPODBUJEVALNIK je potekalo v Radencih 2. in 3. junija v zdravilišču Radenci, kjer imamo domicil za spomladanska strokovna srečanja.

Del udeležencev strokovnega srečanja pred odhodom domov.

Prva nas je pozdravila predsednica sekcije gospa Lidija Marinč, sledila je gospa Martina Zmazek in pomočnica direktorice zdravilišča ga. Marija Sraka – Šadl.

Prijetno so nas presenetili in nam dali misliti učenci 6. razreda OŠ Radenci z recitacijo Šel je popotnik skozi atomski vek ter Prleška Micika in Franček.

Gospa Gomboc nam je na diapozitivih predstavila Splošno bolnišnico Murska Sobota, ki je v prelepem okolju, v kar smo se lahko sami prepričali v soboto.

Prvo predavanje na strokovno temo je imel dr. Štefan Horvat. Povedal nam je nekaj o začasnem srčnem spodbujevalniku. Sledilo je predavanje vms Irene Nerad o vlogi medicinske sestre pri vstavljanju začasnega spodbujevalnika. Kolegica vms Marija Kohek nam je povedala nekaj o zdravstveni negi bolnika z uvedenim začasnim srčnim spodbujevalnikom.

Sledila je izmenjava mnenj in kratek odmor.

Po odmoru nam je dr. Marko Gričar predstavil transkutano elektrostimulacijo. Žal pa srčnega spodbujevalnika ne potrebujejo samo odrasli, temveč ga lahko potrebujejo tudi mali bolniki. O srčnem spodbujevalniku pri otrocih nam je govoril dr. Uroš Mazič, o življenju otroka z njim pa nam je predavala vms Karla Tušek.

Po izmenjavi mnenj in odmoru za kosilo smo imeli učne delavnice.

Delavnico Prepoznavanje življenjsko nevarnih motenj srčnega ritma in ukrepanje so vodili:

Vojka Gorjup, dr. med.,

Suzana Rozman, vms,

Marko Gričar, dr. med.,

Vesna Andročec, sms.

Delavnico Transkutana elektrostimulacija pa je vodil zt reševalec Robert Sabol.

Večerjo in družabno srečanje smo imeli na Janževem vrhu, kjer so nam ob zvokih timpana ponudili prekmurske specialitete.

V soboto zjutraj smo nadaljevali s predavanji. Dr. Aleš Breclj nam je opisal vstavev srčnega spodbujevalnika. O kvaliteti življenja ljudi z njim nam je povedala vms Alanka Vrabič. Zadnje predavanje je imel dipl. inž. elektrotehnike Matija Maležič o delovanju srčnega spodbujevalnika.

Z avtobusom smo se odpeljali gledat Splošno bolnišnico Murska Sobota, kjer nas je sprejela glavna sestra bolnišnice ga. Danica Morec.

Nato smo se odpeljali do tovarne Medicop, kjer izdelujejo medicinsko opremo in opremljajo reševalna vozila.

Popoldne sva se s kolegico Ksenijo Jauševce nekoliko utrujeni, vendar polni lepih vtisov in novih spoznanj odpravili proti domu.

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem, ki so sodelovali pri pripravi in uspešni izvedbi tega srečanja.

OFTALMOLOŠKA SEKCIJA ZDRAVSTVENE NEGE

Robertina Vlaj

Strokovnega seminarja oftalmološke sekcije se je kljub deževnemu vremenu udeležilo kar lepo število zdravstvenih delavcev (60).

Po kratkem kulturnem programu, v katerem nam je zaigral na cimble g. Andrej Sobočan in zapel pevski zbor medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Pomurja, je sledil pozdravni nagovor predstojnice očesnega oddelka in odseka za ortoptiko in pleoptiko v murskosoboški bolnišnici, gospe Marije Rudolf Vukan. V svojem govoru je poudarila timsko delo, pomen strokovnega dela medicinskih sester in se hkrati zahvalila medicinskim sestram očesnega oddelka in ambulant ter inštrumentarkam za dosedanje nesebično in požrtvovalno delo. Srečni, veseli in hvaležni smo ji, da nam vedno znova daje občutek pomembnosti v skupni skrbi za bolnika / varovanca.

Pozdravila sta nas tudi glavna sestra SB Murska Sobota ga. Daniela Morec in direktor g. Bojan Korošec. Uspešno delo in uspešen prenos teorije v prakso nam je zaželela glavna sestra Očesne klinike v Ljubljani ga. Meta Možek. Sekcijo sta pozdravili tudi glavna sestra očesnega oddelka SB Murska Sobota ga. Majda Biro in predsednica oftalmološke sekcije ga. Đurđa Sima, dipl. ms, ki je predlagala tudi delovno predsedstvo ter s tem začetek strokovnega dela seminarja.

Prvo predavanje: Naše izkušnje pri operacijah konvergentnega paralitičnega strabizma nam je predstavila Marija Rudolf Vukan, dr. med., spec., oftalmologinja z dolgoletnimi izkušnjami in z zavidljivimi uspehi na strokovnem področju. V svojem predavanju je poudarila pomen operativne terapije strabizma in nam na fotografijah prikazala nekaj primerov uspešnega operativnega zdravljenja konvergentnega paralitičnega strabizma.

Sledilo je predavanje z naslovom Klamidijski konjunktivitis pri novorojenčkih, ki je plod bogatega strokovnega dela in izkušenj Vlaste Štrumbelj, spec. oftalmologinje. Kratko in jedrnato ter zelo nazorno nam je prikazala epidemiologijo, diagnostiko in terapijo klamidijskega konjuktivi-

tisa pri novorojenčkih. V skrb za ohranitev in izboljšanje zdravja očesnega bolnika smo vključene tudi operacijske medicinske sestre. Našo vlogo v operacijski dvorani je predstavila Ivanka Vučak, ms inštrumentarka. Sprehodila se je skozi predoperativno pripravo bolnika, materiala in same inštrumentarke na operacijo, njeno delo med operacijo in po njej. Za zagotavljanje kakovosti zdravstvene nege je med drugim zelo pomembno izvajanje zdravstvene nege na podlagi vnaprej pripravljenih negovalnih standardov. Standard Dajanje kapljic v oči nam je teoretično in tudi praktično (z videoprojeksijo) prikazala Majda Biro, vms.

Tudi predavanje Đurđe Sime, dipl. ms, je bilo povezano s standardi, kar samo dokazuje in potrjuje dejstvo, da se zdravstvena nega kot samostojna stroka čedalje bolj razvija in da se zdravstveni delavci zavedamo, kako pomembna so sodobna načela zdravstvene nege za dvig njene kakovosti. Prikaz možnosti standardizacije negovalnega posega pri kemičnih poškodbah očesa nam je predstavila diplomirana medicinska sestra Đurđa Sima. V programu je bilo tudi predavanje Band keratopatija: Lokalna aplikacija hiperosmotskega NaCl v oftalmologiji, ki bi ga naj predstavil Satar Baghrizabehi, dr. med., spec. oftalmolog, a je bil na žalost zadržan in se ni mogel udeležiti seminarja.

Na koncu nas je Đurđa Sima seznanila še z delom zbornice zdravstvene nege. Sledilo je skupno kosilo in nato ogled Pokrajinskega muzeja v murskosoboškem gradu. V imenu organizatorja se še enkrat vsem skupaj iskreno zahvaljujem za udeležbo, še posebej tistim, ki so kakorkoli prispevali, da je bil seminar strokovno in organizacijsko dobro pripravljen in izveden.

Zbornica zdravstvene nege Slovenije - Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije
PSIHIATRIČNA IN NEVROLOŠKA SEKCIJA

8. Posvetovanje o teoriji in praksi zdravstvene nege

Tema: Proces razvoja sodobne zdravstvene nege – izkušnje in možnosti za razvoj

Kranjska Gora, 05.10 do 06.10. 2000, Hotel Kompas

Strokovni program:

Četrtek 05.10.2000

- 08:30 - 09:00 Registracija udeležencev
- 09:00 - 09:15 **Uvodne misli k posvetovanju**
Marija Mrak, predsednica sekcije
- 09:15 - 10:00 **Kaj je sodobna zdravstvena nega**
mag. Bojana Filej, vms, dipl. org. dela
(Kolaborativni center SZO za primarno zdravstveno nego, Maribor)
- 10:00 - 10:30 **Teorije kot okvir za sodoben način razmišljanja v zdravstveni negi**
Ema Ščavničar, vms, višja predavateljica
(Visoka šola za zdravstvo Ljubljana)
- 10:30 - 11:00 Odmor
- 11:00 - 11:30 **Filozofija zdravstvene nege, filozofija psihiatrične zdravstvene nege**
Marija Gorše Muhič, vms, prof. zdrav. vzg.
Nataša Stevanovič, vms, prof. zdrav. vzg.
(Psihiatrična klinika Ljubljana)
- 11:30 - 12:00 **Izkušnje razvoja sodobne zdravstvene nege v Psihiatrični bolnišnici**
Idrija, Vesna Čuk, vms, prof. zdrav. vzg.
(Psihiatrična bolnišnica Idrija)
- 12:00 - 13:30 Kosilo
- 13:30 - 14:00 **S procesno metodo dela do kvalitetnejše zdravstvene nege**
Zdenka Gomboc, vms, prof. zdrav. vzg.
Anita Vogrinčič, vms
(Splošna bolnišnica Murska Sobota)
- 14:00 - 14:30 **Pogled na procesno metodo dela v zdravstveni negi danes**
Radojka Kobentar, vms, prof. ped.
Ivica Balkovec, vms, spec. psih. zdrav. nege
(Psihiatrična klinika Ljubljana)
- 14:30 - 15:00 Odmor
- 15:00 - 15:30 **S sodobno metodo dela do varnejše in kakovostnejše zdravstvene nege**
Irena Trobec, vms, prof. zdrav. vzg.
Josipa Mlinar, vms,
(Splošna bolnišnica Izola)
- 15:30 - 16:00 **Kategoriziranje bolnikov po stopnjah zahtevnosti zdravstvene nege v bolnišnici**

Bara Pavšič Trškan, vms, dipl. org. dela
Alenka Krist, vms, dipl. soc. pedagog
(Klinični center v Ljubljani)

- 16:00 - 17:30 **Diskusijske skupine**
- 17:30 **Plenarni zaključek prvega dne**
- 20:00 **Skupna večerja, družabno srečanje z glasbo in žrebanje nagrad**

Petek, 06.10.2000

- 09:00 - 09:30 Volilni občni zbor sekcije
- 09:30 - 10:00 **Ustrezno vodenje za razvoj sodobne zdravstvene nege**
Ladi Škerbinek, vms, prof. ped.
(Psihiatrična klinika Ljubljana)
- 10:00 - 10:30 **Kako se doživljamo sami in kako nas doživljajo drugi**
Majda Šlajmer Japelj, vms, dipl. soc.
(Kolaborativni center SZO za primarno zdravstveno nego Maribor)
- 10:30 - 11:00 Odmor
- 11:00 - 11:30 **Raziskava stresa v negovalnih timih intenzivnih enot**
Mojca Dolinšek, vms, univ. dipl. soc. ped.
(Klinični center Ljubljana)
- 11:30 - 13:00 **Diskusijske skupine**
- 13:00 **Plenarni zaključek posvetovanja**

Splošne informacije:

Izobraževanje je priznано kot strokovno izpopolnjevanje. Kotizacija posvetovanja je 23.000 SIT. V kotizacijo je vključen Zbornik 8. posvetovanja, udeležba na vseh dejavnostih posvetovanja, pogostitev v odmorih in žrebanje nagrad. Enodnevna kotizacija je 13.000 SIT. Kotizacijo nakažete na žiro račun: 50101-678-48641/sklicna št.: 0012207, ali pred pričetkom posvetovanja. S seboj prinesite potrdilo o plačani kotizaciji in člansko izkaznico.

Prijavnice, informacije in vprašanja, pomembna za strokovno diskusijo, dobite:

Marija Mrak, Klinični oddelek za mentalno zdravje, Zaloška 29, telefon: 041/507-862 ali

061/1402030, faks.: 1402158, E-pošta:

psihiatrica1zzns@postmaster.co.uk. Splošno prijavnico pošljite do 25.9.2000.

Rezervacija prenočišča: Hotel Kompas, Kranjska Gora, tel.: 064/881-661 in 885-000, telefaks: 064/881-176.

Strokovno organizacijski odbor: Darko Bukor, Livio Kosina, Nestor Lazarevski, Branka Mikluž, Marija Mrak, Ladi Škerbinek, Cvetka Tajnšek, Zlata Zelič.

Predsednica sekcije: Marija Mrak

ZA PRIJAZNEJŠO KOMUNIKACIJO S SLEPIMI IN SLABOVIDNIMI

Durda Sima

14. 4. 2000 smo medicinske sestre Očesne klinike, združene v Ofalmološko sekcijo organizirale seminar za prijaznejšo komunikacijo s slepimi in slabovidnimi.

Na seminar smo vabile medicinske sestre in zdravstvene tehnike, ki komunicirajo s slepimi in slabovidnimi in njihovimi svojci. Za namen seminarja smo določile krepitev pozitivno naravnane komunikacije s slepimi in slabovidnimi ter obravnavo dosedanjih izkušenj s slepimi in slabovidnimi.

Vrstili so se strokovni prispevki. O medicinskih vidikih slepote in slabovidnosti je govorila Nataša Vidovič – Valentinčič, dr. med. Kakšna je vloga medicinske sestre v ambulanti za slabovidne nam je razjasnila kolegica Dana Potočnik, sms.

Dušan Jankovič iz podjetja Diopta je vsebinsko in finančno popestril naš seminar. Demonstriral je optične pripomočke in način uporabe.

O oftalmologovi vlogi pri slepem in slabovidnem otroku je govorila doc. Branka Stirn – Kranjc, dr. med.

Integracijo slepih in slabovidnih otrok opravlja Zavod za slepo in slabovidno mladino Ljubljana. Ključno vlogo pri tem opravljajo psihologi in drugi terapevti. Dipl. psihologinja Katarina Šimnic je govorila o vprašanjih, ki se pojavljajo ob tem.

Kakovostna fizioterapija vpliva na držo slepe in slabovidne osebe, kar pripomore k boljšemu počutju. Svoj prispevek k temu daje višja fizioterapevtka Alenka Sterle.

S teorijo in prakso logoterapevtskega pristopa se srečujemo vse pogosteje. V popoldanskem delu, po skupnem kosilu, je Damjan Slabe, prof. zdravstvene vzgoje, predstavil logoterapevtski pristop v zdravstveni negi slepih in slabovidnih.

Tiflopedagoginja Mirjana Hafner je strnila svoje bogate dolgoletne izkušnje v predavanje z naslovom Komunikacija, ravnanje

in svetovanje s slepimi in slabovidnimi.

Marino Kačič, soc. delavec in prvi slepi psihoterapevt je govoril o svojih občutkih ob izgubi vida, ter o komunikaciji med »videčimi« in »slepimi«.

Seminar smo zaključile s pestro diskusijo in željo, da izmenjane izkušnje in znanja postanejo in ostanejo koristna za medicinske sestre in tudi za ostale člane zdravstvenega tima, slepe in slabovidne varovance in njihove svojce.

SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER ZA ANESTEZIJO, INTEZIVNO NEGO IN TERAPIJO TER TRANSFUZIJO

Milenka RUSTJA

Zbrali smo se na 26. sestanku delovnih skupin sekcije medicinskih sester in tehnikov za anestezijo, intenzivno terapijo ter transfuzijo, 25.5.2000 v hotelu Kompas v Kranjski Gori. Pozdravila nas je predsednica sekcije G. Irena BUČEK-HAJDAREVIČ. Obiskali sta nas simpatični gostji ga. Josipa BIŠČAN in ga. Martina ČIČAK iz Sekcije za anesteziologijo, reanimatologijo i intenzivno liječenje Hrvatske udruge medicinskih sestara. Na kratko sta nam predstavili delo in organizacijo njihove sekcije, ki je podobna naši, žal pa je tudi na tem področju vojna za nekaj časa pustila svoj pečat.

Delo sekcij v preteklem štiriletnem obdobju smo ocenili zelo pozitivno, še naprej si želimo tako nadaljevati. Imeli smo štiri do pet sestankov razširjenega organizacijskega odbora na leto. Na teh sestankih smo obravnavali vedno po eno strokovno temo in sprejeli standarde, ki so bili vodilo za delo v matičnih organizacijah. Po končani strokovni temi smo obravnavali tudi organizacijske teme ter težave sester, ki delajo na oddelkih za anestezijo, reanimacijo in transfuziologijo. Z delom sindikata nas je seznanila ga. Jelka ČERNIVEC, ki je prav tako članica razširjenega organizacijskega odbora.

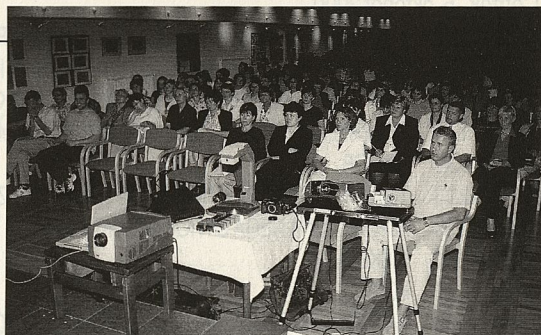
Izvolili smo predsednico sekcije za naslednje mandatno obdobje, go. Ireno BUČEK-HAJDAREVIČ, člane izvršilnega odbora in koordinatorje delovnih skupin. Volitve smo uspešno izvedli v primernem času, veliko hitreje kot poslanci v našem državnem zboru, morda zato, ker imamo samo dva moška predstavnika.

Naslednja dva dneva, 26. in 27.5.2000 pa se nam je pridružilo še okrog 200 kolegic in kolegov iz vse Slovenije na 37. strokovnem seminarju:

„Žilni pristopi – vzpostavitev, vzdrževanje, oskrba in zapleti.“

Obravnavano je bilo veliko področij, ki so zelo pomembna za delo sestre:

uporaba razkužil, rokavic, priprava vbodnega mesta, vzdrževanje, zapleti periferne venske poti, centralni venski katetri, aplikacija parenteralnih tekočin pri CVK, opazovanje CVK pri

odraslih in otrocih, komplikacije, postopki ob arterijski kanili, posebnosti dializnih fistul, dializni katetri, posebnosti venskih portov, epiduralni katetri.

Vsa predavanja so zbrana v Zborniku predavanj 37. strokovnega seminarja sekcije medicinskih sester in tehnikov za anestezijo, intenzivno nego in terapijo ter transfuziologijo.

Ob začetku seminarja sonas pozdravili ga. Irena BUČEK-HAJDAREVIČ, predsednica sekcije, g. Janez REMŠKAR, dr. med., direktor Splošne bolnišnice Jesenice, ga. Olga BLAŽIČ, glavna sestra Splošne bolnišnice Jesenice, ga. Ivana HARTMAN, predsednica DMSG in ga. Martina ZUPANČIČ, dr. med., vodja oddelka za anestezijo, intenzivno terapijo in reanimacijo Splošne bolnišnice Jesenice.

Prijeten kulturni program so nam pripravili dijaki Srednje zdravstvene šole Jesenice. Obljubljeni izlet presenečenjanas je po končanem prvem dnevu predavanj odpeljal na Vršč, kjer nas je obiskala teta Pehta in nam s svojo vedrino polepšala dan.

Seminar smo zaključili v soboto v zgodnjih popoldanskih urah. Organizacija je potekala tokrat v rokah Splošne bolnišnice Jesenice z neuničljivo go. Zdenko KRAMAR in s finančno pomočjo številnih sponzorjev (vedno moramo biti prijazni z njimi).

Upam, da smo se Gorenjci dobro izkazali in, da tudi skopuštvo ni več to, kar je bilo, ali kot je ob koncu rekel eden izmed udeležencev: »Še nikoli nisem bil na seminarju, kjer bi bilo predavanje, pa hrana, pa predavanje, pa hrana, pa predavanje, pa ... «

Zbornica zdravstvene nege Slovenije - Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov SLOvenije
PEDIATRIČNA SEKCIJA

"NEZGODE PRI OTROCIH"

Četrtek, 5. oktober 2000

- 08.00 - 10.00 Registracija udeležencev, vodenje programa Minja Petrovič
- 10.00 - 10.30 Pozdravne besede predsednice pediatrične sekcije in kulturni program
- 10.30 - 10.40 MEDICINSKA SESTRA IN POŠKODOVAN OTROK, E. Okršlar
- 10.40 - 11.10 PREPREČUJMO NEZGODE PRI OTROCIH, B. Žlender
- 11.10 - 11.40 ODMOR
- 11.40 - 12.10 TUJKI PRI OTROCIH V DIHALIH IN PREBAVILIH, Z. Roškar
- 12.10 - 12.30 ZDRAVSTENA NEGA OTROK S TUJKI V DIHALIH IN PREBAVILIH, M. Pevec
- 12.30 - 13.00 DISKUSIJA
- 13.00 - 15.00 KOSILO
- 15.00 - 15.10 KAJ MORA NAREDITI MEDICINSKA SESTRA V ZDRAVSTENEM DOMU PRI POŠKODOVANEM OTROKU, M. Anžur
- 15.10 - 15.20 PRIPRAVE ZA SPREJEM POŠKODOVANEGA OTROKA V BOLNIŠNICO, M. Petrovič
- 15.20 - 15.30 ZDRAVSTVENA NEGA POŠKODOVANEGA OTROKA V BOLNIŠNICI, K. Sosič
- 15.30 - 15.40 ZDRAVSTVENA NEGA ZASTRUPLENEGA OTROKA, I. Likožar
- 15.40 - 16.00 DISKUSIJA
- 16.00 - 16.30 ODMOR
- 16.30 - 17.00 FILM: REŠIMO OTROKOVO ŽIVLJENJE
- 20.00 VEČERJA

Petek, 6. oktober 2000

- 09.00 - 09.30 FILM O PREPREČEVANJU NEZGOD
- 09.30 - 09.50 POŠKODBE PRI OTROKU NISO VEDNO NESREČE, J. Primožič
- 09.50 - 10.20 KAJ MORA VEDETI MEDICINSKA SESTRA ZA UČINKOVITO NUDENJE PRVE POMOČI PRI POŠKODOVANEM OTROKU, Š. Grosek
- 10.20 - 10.50 OSKRBA OTROKA IN PREVOZ Z MESTA DOGODKA, A. Novak
- 10.50 - 11.10 DISKUSIJA
- 11.10 - 11.30 ODMOR
- 11.30 - 13.00 IMOBILIZACIJA OTROKA ZA PREVOZ, A. Novak s sodelavci
- 13.00 OBČNI ZBOR IN VOLITVE
- 13.00 ZAKLJUČEK SEMINARJA

Informacije:

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje. Kotizacija za člane skupaj z DDV znaša 19.040 SIT, za nečlane pa 38.080. Vplačate lahko na ŽR ZDMSZTS 50101-678-48641 sklic na številko 0012005 - za pediatrično sekcijo. Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o plačani kotizaciji. Zaradi DDV je nujna pisna prijava na prijavnici, ki jo je v Utripu objavila Zbornica zdravstvene nege Slovenije.

Izpolnjene prijavnice pošljite na naslov: Cvetka Meolic, Splošna bolnišnica Murska Sobota, otroški oddelek.

Rezervacije prenočišča in hotelske storitve potrdite sami na recepciji Zdravilišča Radenci - za pediatrično sekcijo, tel. 02 520 10 00, 520 27 20, faks: 02 520 27 23, 520 27 08. E-mail: rezervacije.zdravilisce@radenska.si.

Dodatne informacije: Cvetka Meolic, SB Murska Sobota, tel. 069/32 - 010.

Organizacijski odbor srečanja: Cvetka Meolic, Majda Šabjan, Mira Horvat, Dragica Nemec, Cvetka Mlakar

VLJUDNO VABLJENI!

Predsednica pediatrične sekcije:

Cvetka Meolic l.r.

Zbornica zdravstvene nege Slovenije - Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije
SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV URGENTNE MEDICINE SLOVENIJE
Vljudno Vas vabimo na

STROKOVNI SEMINAR

Dvodnevni seminar bo potekal 6. in 7. 10. 2000 Hotelu LEK v Kranjski gori.

Petek, 6.10.2000

08.00 - 10.00	Registracija udeležencev
10.00 - 10.30	Uvodne besede ob začetku seminarja
10.30 - 12.00	Strelne in vbodne rane Zdravstvena nega bolnika s strelnimi in vbodnimi ranami Poškodbe z električnim tokom in zdravstvena nega bolnika Motnje srčnega ritma pri poškodbi z električnim tokom
12.00 - 12.30	Odmor
12.30 - 14.00	Triaža v urgentni ambulanti Opazovanje bolnika Predaja bolnika Prevoz in spremstvo bolnika znotraj bolnišnice
14.00 - 16.00	Odmor za kosilo
16.00 - 17.00	Raziskovanje v zdravstveni negi
17.00 - 18.00	Proste teme
20.00	Svečana večerja

Sobota, 7.10.2000

09.00 - 10.00	Sestanek članov sekcije, vabljeni tudi nečlani
10.00 - 12.00	Učne delavnice Imobilizacija Oskrba opekline Srčni monitoring s prikazom motenj srčnega ritma
Ob 13.00	Krajši izlet

Vabljeni ste, da s svojimi prispevki sodelujete v okviru prostih tem.

Prispevke pošljite do 20.8.2000 na naslov Slavica Klančar, Internistična prva pomoč, Klinični center, Zaloška 7, 1525 Ljubljana. Število prispevkov je omejeno.

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje. Kotizacija za člane z DDV znaša 19.040 SIT, za nečlane 38.080 SIT. Kotizacijo vplačate na žiro račun ZDMSZTS: 50101-678-48461, sklic na številko 00-12028 ali pred pričetkom seminarja.

Hotelske sobe lahko rezervirate na telefon: 04 5881 520.

Prosimo Vas, da udeležbo na seminarju prijavite s priloženo prijavnico, ki jo pošljete na naslov: Mojca Homar, Internistična prva pomoč, Klinični center, Zaloška 7, 1525 Ljubljana.

Vse potrebne informacije so na voljo na tel. 01 2323 991 (Slavica Klančar ali Majda Cotič Anderle).

PRIJAVNICA ZA STROKOVNA SREČANJA

Zavod (podjetje) _____

Poštna številka in kraj _____

Ulica in hišna številka _____

Zavezanec za DDV DA NE (obkrožite) - Davčna številka _____

Telefon _____ Kontaktna oseba: _____

Prijavnica za strokovno srečanje v kraju _____ dne _____

z naslovom _____

Organizator _____

Prijavljamo naslednje udeleženske/ce:

IME IN PRIIMEK

DELOVNO MESTO

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Kotizacijo z DDV v višini _____ tolarjev smo nakazali:

☐ Na žiro račun ZDMSZTS št..50101-678-48641 sklic na številko 00 120 + SM (št.sekcije)
nakazilo izvedeno dne _____

☐ Z gotovino na dan seminarja

☐ S čekom na dan seminarja

Datum prijave _____

Žig ustanove: _____

Podpis odgovorne osebe: _____

DROGE SO MED NAMI

Tatjana Dolinšek

Nadaljevanje

IZPOVED ODVISNIKA

Do ločitve staršev pri mojih sedmih letih smo živeli v miru in sožitju. Moje težave so se začele po ločitvi staršev v prvem razredu osnovne šole. Dobro se spomnim svoje bolečine ob tem dogodku in kasneje tudi zmedenosti, kajti moje življenje se je spremenilo. Občutki varnosti so se spremenili v občutke osamljenosti. Vem, da je to vplivalo name, jaz pa na slab uspeh v šoli. Vse to se je vlekló do petega razreda osnovne šole, ko sem s svojim trdom dosegel prav dober uspeh. Poleti je sledilo novo razočaranje.

Ne da bi me kdo kaj vprašal, smo se preselili k sestri v tujino in tam ostali šest mesecev. Ravno toliko, da sem izgubil vso voljo do šole. Ko smo se vrnili nazaj, mi je bila šola že zadnja stvar na spisku, v šolo sem dobesedno hodil samo zato, ker sem moral. Doma se nismo nič pogovarjali in res je bil čudno, če se ne bi začeli prepirati. Do prepirov je prihajalo, ker materi nisem več zaupal. Ker se z mamó niti enkrat nisva iskreno pogovorila, kaj me muči, in obratno, se je moje nezaupanje stopnjevalo iz trenutka v trenutek, kar me je pripeljalo do droge. Prvič sem se srečal z drogo v sedmem razredu osnovne šole. Moja prva droga je bil alkohol. Mati mojih težav ni opazila, zaradi prenatrpanega urnika se z mano ni ukvarjala. Ker mi srednja šola zaradi popivanja ni šla najbolje, sem jo po treh mesecih zapustil. Doma sem predlagal, da grem od doma in se zaposlim. Ker se takrat niti sam niti mati nisva zavedala, da imam že velike težave z alkoholom, se je z mojim predlogom strinjala. Z očetom takrat nisem imel stikov in sem tako pri komaj 15. letih zaradi popivanja namesto v službi končal na ulici pod milim nebom. Zaradi premočnega občutka poraženosti sem se domov javljal zelo redko in kadar sem se javil, nisem povedal resnice o tem, kaj se dogaja z menoj. Moje življenje na ulici je bilo zame mučno, ker sploh še nisem bil dovolj zrel, da bi svoje težave znal pravilno reševati. Zato sem skoraj dan za dnem prihajal v položaj, ko sem bil fizično maltretiran. Zelo hitro fizičnih bolečin sploh nisem več čutil. Tudi sam sem postal tak, iz dneva v dan se je moje ogrožanje okolice stopnjevalo in čez pol leta so me opazile podgane iz podzemlja. Prišel sem jim prav, ker sem bil mlad, zvest in ker se nisem nikakor pustil fizično izsiljevati. Kmalu sem dobil možnost za-

služiti denar, ki sem si ga, po pravici povedano, tako močno želel, da sem to možnost takoj zagrabil. Takrat sem prešel z alkohola na kokain, ki pa je mojo že tako preveliko jezo in agresijo samo še stopnjeval. V začetku sem prodajal samo kokain, vendar me je omama denarja in lagodnega življenja tako omamila, da sem se začel ukvarjati tudi s preprodajo orožja, ponarejenih dokumentov, ponarejenega denarja in posojanja denarja z velikanskimi obrestmi. Kmalu me je zasvojenost z denarjem in lagodjem pripeljala tudi do oboroženega izsiljevanja. Pri 17. letih sem po dolgem času obiskal očeta, ki je takrat izvedel, kaj se z menoj dogaja, ker je čisto po nesreči v mojem avtu našel drogo in kos orožja. V njegovih očeh sem razločno videl razočaranje, žalost in bolečino, jaz pa sem še enkrat klonil pred občutkom poraženosti in moji stiki s starši so se popolnoma končali. Ker so se me ljudje tako močno bali, se niso upali niti pogovarjati z menoj. Ostal sem sam s svojim denarjem in bolečino. Kokain me je močno načel, to se je najbolj opazilo zaradi krvavenja iz nosa in bolečino. Denar in lagodje sta mi pomenila iz dneva v dan manj. Vse to je vplivalo na mojo odločitev, da se odvadim kokaina. Prenehal sem tudi z nepoštenim služenjem denarja. Slaba vest me je nažirala tako močno, da me je pripeljala do heroína. Heroin je povzročil, da sem se še bolj zaprl vase. Na heroínu sem življenje samo opazoval. Vse je drvelo mimo mene, jaz pa sem samo nemočno stal. Ko mi je zmanjkalo denarja, mi je zmanjkalo tudi volje do življenja, delal sem samomor z velikim odmerkom heroína, ampak sem preživel. Takrat se je moje razmišljanje o smislu življenja čisto spremenilo. Rekel sem si: »Kolikokrat si bil na robu smrti, vendar si še tu.« Takrat sem se odločil za zdravljenje. Starši in ostala družina so mojo odločitev sprejeli odprtih rok. Zdaj ko to pišem, sem že na začetku poti skozi svoje zdravljenje. Zavedam se, da je moja bolezen težka in da je ne bo lahko odpraviti.

Za konec bi napisal samo še to. Starši naj se z ostalimi člani družine pogovarjajo o svojih težavah in obratno. Ker iz svoje izkušnje vem, da se družina samo z odkritim pogovorom, pa če ga je tudi samo deset minut na dan, lahko poveže med seboj tako, da se čuti in razume.

1.slovenska konferenca katastrofne in vojne medicine

Portorož

6. – 9. september 2000

Konferenco pripravljajo:

Ministrstvo za zdravstvo

Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije

Joint Medical Committee (NATO)

V sodelovanju z

ZDRAVNIŠKO ZBORNICO SLOVENIJE

SLOVENSKIM ZDRAVNIŠKIM DRUŠTVOM

ZBORNICO ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

Podroben program in prijavnice so na voljo na sedežu Zbornice – Zveze.

Klinični center Ljubljana – KO za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni in Odbor za uresničevanje

SaintVincentske deklaracije v Sloveniji –

Delovna skupina za diabetično nogo

Prijajata

6. TEČAJ OSKRBE DIABETIČNEGA STOPALA

za medicinske sestre in zdravstvene tehnike

Preddvor pri Kranju, Hotel Bor – grad Hrib, petek in sobota, 6. in 7. 10. 2000.

Kotizacijo 50.000 SIT (možno plačilo v dveh obrokih) vključuje udeležbo na predavanjih in učnih delavnicah, kavo in sok med odmori, priročnik Oskrba diabetičnega stopala in praktično usposabljanje v ambulanti za diabetično nogo. Program obsega osnove etiopatogeneze, diagnostike in zdravljenja diabetičnega stopala z vidika internista, kirurga in medicinske sestre, praktični prikaz presejalnega testa, ocene arterijske prekrvitve, predstavitev inštrumentov in obvezilnih materialov ter specialne obutve. Teoretičnemu delu tečaja sledi praktično usposabljanje v ambulanti.

Za soglasje k programu tečaja smo zaprosili Zbornico zdravstvene nege Slovenije.

Prijave pošljite na naslov:

Mag. Vilma Urbančič – Rovani, dr. med.

KC Ljubljana – KO za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni

Zaloška 7, 1525 Ljubljana

Tel. 061/13 17 224, faks: 061/13 21 178, E-mail: vilma.urbancic@kolj.si

OBVESTILO

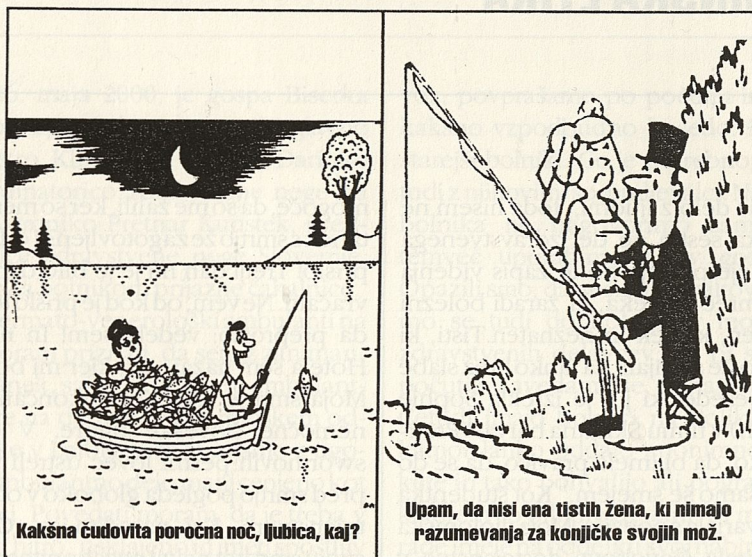
13. maja 2000 sem na 7. simpoziju zdravstvene nege izvedla predavanje z naslovom Medicinska sestra, prijazno zavetje v stiski.

Gradivo za predavanje sem povzela po ideji in konceptu učne delavnice gospoda Tomaža Flajsa. Ker sem ga v predavanju navedla le kot vir literature in ne kot avtorja, se gospodu Flajsu za neljubi dogodek iskreno opravičujem.

Marija Jamšek

Evropski Urad Svetovne zdravstvene organizacije išče za razvoj zdravstvene nege na Kosovem medicinsko sestro, ki ima nekaj let prakse v Sloveniji in ki obvlada albanski jezik. Kandidat-ka bo sklenila enoletno delovno pogodbo s SZO/EURO pod finančnimi pogoji organizacije in z vsemi ugodnostmi, ki jih imajo delavci SZO, če delajo v drugi državi. Ta zaposlitev odpira tudi možnosti za nadaljnje delo v mednarodnih zdravstvenih ali humanitarnih organizacijah. Nastop službe je možen takoj. Javite se Kolaborativnemu centru SZO za primarno zdravstveno nego, 2000 Maribor, Ul. Talcev 9, tel. 062/22 86 455 ali faks 062/22 86 587.

»POROČNA NOČ Z RIBIČEM«

SMEŠNO VPRAŠANJE

»Zakaj se želite ločiti?« vpraša sodnik klienta.
»Pa je res smešno vprašanje. Saj še tega ne vem, zakaj sem se sploh poročil!«

SLIKARJI

»A veš, da je na Gorenjskem več slikarjev kot kjerkoli drugje v Sloveniji?«
»Ne, tega ne vem in zakaj pa?«
»Zato, ker si pametni Gorenjec sliko raje nariše kar sam, kakor da bi jo kupil!«

VARČEN BOLNIK

»Veš, zadnje čase me grozno boli hrbtenica,« toži Tone Poldetu.
»Nič hudega. Kupi si kosmodisk in boš rešen vseh težav.« Polde Tonetu.
»To pa ne, bom še raje malo počakal!«
»A nimaš denarja??«
»To sploh ni problem. Vendar razmišljam, če bom kmalu umrl, kosmodiska sploh ne bom potreboval!«

REKLI SO – DA BI SPREMINJALI SVET IN LJUDI!

Muhe in komarji ne zaznamujejo poletja nič manj kot vrtnice in zvezdnato nebo.

Marcel Proust

Edina razlika med svetnikom in grešnikom je v tem, da ima vsak svetnik preteklost in vsak grešnik prihodnost.

Oscar Wilde

Zdravje ni vse, toda brez zdravja je vse nič!

Arthur Schopenhauer

Dobra žena moža pozimi greje, poleti hladi!

Nemški pregovor

ZA VAŠ NASMEH IN ŠE KAJ VEČ se trudi PETRA KERSNIČ

ČLOVEK, NJEGOVO DOSTOJANSTVO IN MEDICINSKA ETIKA

Zalka Šimenc

Moj poklic je delo z ljudmi, toda nisem ne medicinska sestra ne del zdravstvenega osebja. Moje pisanje bo le zapis videnja druge strani, namreč človeka, ki zaradi bolezni postane nebogljjen, krotek in neznaten. Tisti, ki me poznate, se boste strinjali, da lahko brez slabe vesti ponovim besede, ki jih je izrekla Sophie (igrala jo je Oprah) v filmu Škrlatna barva: "Pretrpela sem že toliko, da bi imela pravico, da se do konca življenja samo še smejem." Kot študentka sem se veliko ukvarjala s poezijo. Moja diplomska naloga je analizirala človekovo dostojanstvo v času romantike pesnika W. Wordswortha. Človek in dostojanstvo smrti. Danes, več kot petnajst let kasneje, ponovno razglabljam o človeku, njegovem dostojanstvu in se sprašujem, do kod seže medicinska etika.

Za menoj je enajst mesecev bolnišničnega zdravljenja in boja za življenje, med drugim tudi trije dnevi globoke nezvesti in hoje po konici igle. To seveda ni nič posebnega, tudi medicinskemu osebju je znano dejstvo, da nezavestni sliši in se kasneje spomni, kaj se je dogajalo ob njegovi postelji. Tudi sama sem v tem stanju padala v temo, se spet vračala in "poslušala", kaj se godi. Glas duhovnika, ki je molil nad menoj, mi je dal vedeti, kako hudo je z menoj (tega prej nisem vedela). Vedela sem, da umiram, in ob tej misli mi je bilo lepo. Čutila nisem nobenega strahu ali panike, nobenega obžalovanja, da zapuščam svojce, ki me bodo pogrešali. Tega sveta ni bilo več. Bil je mrtev.

Nekatere sestre in zdravnike sem prepoznala po glasu: "...Samo še dva dneva ima.,No, je tukaj še kaj živo?....., To nima nobenega smisla več, nehajmo z zdravljenjem..... Kdo bo zdravil to žensko? ..." Slišala sem prerekanje zdravnikov, ali naj sploh še kaj naredijo ali ne. Je mogoče, da osebje ni pomislilo na to, da jih bolnik tudi v terminalnem stanju lahko sliši? Je mogoče, da stoji zdravnik ob postelji umirajočega in ga žali? Je

mogoče, da so me žalili, ker so menili, da mi je sestanek s smrtjo že zagotovljen? Toda do sestanka ni prišlo! Tretji dan mi je bilo dano vedeti, da se vračam. Ne vem, od kod je prišlo to spoznanje, toda preprosto: vedela sem! In ni mi bilo prav. Hotela sem nazaj, tja, kjer mi bo lepše. Zaman. Moja smrt je ostala nedokončan poskus in bes nemočne človeške figure. V eni od Wordsworthovih pesmi lovec ustrelil volka; ta ga tik pred smrtjo pogleda globoko v oči in umre z dostojanstvom. Kaj naredim jaz, Človek? Skrivam svojo smrt kot nekaj nezakonitega in nesmiselnega, pripetilo se mi bo po naključju. Nekoč. Nekaj, kar se bo zgodilo prej vsem drugim, zato se norčujem iz svoje in tuje smrti.

Predlog zakona Združenih narodov The Dying person's Bill of Rights poudarja pravice umirajočega. Poudarila bi predvsem tri:

Pravico imam

1. Da z menoj ravnajo kot s človeškim bitjem do zadnjega diha.
12. Da umrem mirno in dostojno človeka.
15. Da mojemu telesu po smrti izkazujejo dolžno spoštovanje.

Pravico imam, poudarjam, PRAVICO IMAM!!! Človek sem, intega dostojanstva mi ne more vzeti nihče.

Nikogar ne obtožujem, predvsem zato ne, ker so zame skrbeli tudi sposobni in krasni zdravniki, dr. Škapin, dr. Stok, dr. Antolič in drugi, ki so mi rešili življenje in me ponovno postavili na noge. Posebej pa bi želela pohvaliti - prosim, da to objavite - vse sestre intenzivnega oddelka bolnišnic P. Držaja in čudovite sestre Ortopedske klinike. Naj napišem še del svoje pesmi, ki je nastala ob koncu zdravljenja:

*Smrt ni edina zaceljena rana.
Zdaj vem, da je vsak pogled blagoslov.
Zdaj vem, da je vsaka bližina čudež.*

ZA BOLNIKOM PRIJAZNE ČAKALNICE

Mija Šimenc

V reviji Ona, 16. maja 2000, je gospa Biserka Meden v sodelovanju s Polono Zupančič, glavno medicinsko sestro Kliničnega centra, Darinko Klemenc, koordinatorico zdravstvene nege na Polikliniki, in Veroniko Pretnar Kunstek, predsednico Zbornice zdravstvene nege Slovenije, napisala članek Za bolnikom prijazne čakalnice. Sama delam v dermato-venerološki ambulanti na Polikliniki in moram priznati, da sem z zanimanjem prebrala članek, saj veliko pove o ambulantnem delu. Sestre na dermato-venerološkem oddelku Poliklinike v Ljubljani se strinjamo z ugotovitvijo, da je ambulantno delo manj cenjeno kot delo v bolnišnici. Povedati moram, da je treba v ambulanti delati hitro, usklajeno in imeti spoštljiv in pozoren odnos do bolnikov; zgodi pa se tudi, da se bolnik odziva na neprimeren način. Zaradi velikega števila bolnikov, ki vsak dan iščejo pomoč, tudi do stopetdeset, imamo v ambulanti za posameznega bolnika zelo malo časa, saj smo zasuti z administrativnim delom.

Na našem oddelku smo že marsikaj spremenili: na naših vratih ni bilo nikoli listka NE TRKAJ, imamo pa listek z obvestilom, da imajo prednost bolniki z drugih oddelkov in nujni pregledi. Na oddelku imamo oglasne deske, ki bolnika seznani s pomembnimi informacijami. Na ambulantnih vratih je kljuka; tako ima vsak bolnik prost vstop v pisarno ali pa v dispanzer SPB, kjer se sestro pogovori o svojih težavah. V dispanzerju za SPB bolnik brezplačno dobi kondom in brošure o spolno prenosljivih boleznih. Vse to nam brezplačno pošilja Robert, fondacija za AIDS, katere direktorica je dr. Evita Leskovšek, in Inštitut za varovanje zdravja. Ob tej priložnosti se jim lepo zahvaljujemo.

Medicinske sestre se potrudimo, da bolnike seznanim z morebitno odsotnostjo zdravnika in jim svetujemo še posebej poleti - ker na oddelku nimamo klimatskih naprav - naj gredo ven na svež zrak. Bolnikom, ki se slabo počutijo, ponudimo posteljo v ambulanti, da lažje počakajo zdravnika. Ponudimo jim čaj ter zmerimo krvni tlak in pulz, če je potrebno. Bolnike, ki čakajo na pre-

voz, povprašamo po počutju in jim namenimo kakšno vzpodbudno besedo. Največkrat so to starejši bolniki. Če je potrebno, se pogovorimo tudi z njihovimi spremljevalci. Na našem oddelku bolnika ne nagovorimo samo s priimkom, temveč uporabimo naziv gospod ali gospa. Opazili smo, da večina bolnikov to ceni. Potrudimo se tudi do kolegic v modrem in drugih zdravstvenih delavcev, da bi se pri nas dobro počutili. Zavedamo se, da nam to vedno ne uspe. Četudi imajo bolniki na Polikliniki nabiralnik, kamor lahko oddajo anonimno izpolnjene ankete in tako pohvalijo ali pogrājajo oddelke, na katerem so bili pregledani, bi medicinske sestre rade imele na oddelku svoj nabiralnik; tako bi poleg kritik, ki jih dobimo, izvedele tudi za pohvale, saj nas bolniki v ambulantah tudi pohvalijo. Največ kritik je na račun pisarn, saj se velikokrat zaplete že ob srečanju z administratorkami, ker bolnik nima potrjene zdravstvene izkaznice. Mnogi povedo, da so bili pri svojem zdravniku pregledani brez težav. Če bi vsi zdravstveni domovi preverjali zdravstvene izkaznice, bi bilo zapletov bistveno manj. Upamo, da se bo to uredilo od oktobra dalje, ko bodo veljale nove kartice zdravstvenega zavarovanja.

Sestre se ne strinjamo s kritiko, da v pisarni ne dvigujemo telefona. Če je le mogoče, pri sprejemu pomaga tudi sestra, ki po telefonu naroča bolnike za prvi pregled ali se pogovori s tistimi, ki se želijo naročiti v pisarni. Mnogi bolniki se pritožujejo, da ne dobijo zveze z dermato-venerološko ambulanto. Seveda se to dogaja zato, ker morajo klicati prek centrale KC. Potrebno bi bilo urediti, da bi bile zveze boljše in tudi hitrejše.

Čeprav imamo malo časa in včasih ne moremo niti malicati, se nam posreči marsikakšno težavo rešiti s humorjem in smehom. Z zdravniki dobro sodelujemo in se trudimo, da morebitna trenja rešujemo sproti.

Na dermato-venerološkem oddelku Poliklinike v Ljubljani se vsi skupaj trudimo, da bi bila čakalnica prijazna in da ne bi bila podobna ulici, temveč prijazni domači predsobi.

FUNKCIONALNO IZOBRAŽEVANJE Z UČNO DELAVNICO ZDRAVSTVENA NEGA IN SLADKORNA BOLEZEN 2000

Klavdija Čuček Trifkovič

Dvodnevno funkcionalno izobraževanje z učno delavnico z naslovom Zdravstvena nega in sladkorna bolezen 2000, je potekalo 17. in 18. marca 2000, v Hotelu Kompas, na Bledu, na željo mnogih, ki so se v preteklem letu želeli udeležiti izobraževanja, vendar smo jih morali zaradi omejenega števila udeležencev žal zavriniti.

Pod strokovnim vodstvom Milene Bohnec, Mateje Tomažin Šporar in Barbare Žargaj se je zbralo 95 udeleženk in udeležencev različnih usmeritev, ki so se želeli seznaniti s sladkorno boleznijo, spoznati pripomočke za vbrizgavanje insulina, tehniko vbrizgavanja insulina, pripomočke za merjenje sladkorja v krvi, tehniko meritev, zdravo prehrano, preprečevanjem sladkorne bolezni itd. Vse prisotne je najprej pozdravila v imenu voditeljic ga. Milena Bohnec in nam zaželela, da združimo prijetno s koristnim. Uvodno predavanje nam je podal **prim. mag. Miha Koselj, dr. med.**, z naslovom Definicija, diagnoza, klasifikacija in epidemiologija sladkorne bolezni, v katerem nam je, med drugim, povedal o normativih za postavitev diagnoze sladkorne bolezni. Predstavil nam je različne tipe sladkorne bolezni. Sladkorna bolezen je zelo razširjena kronična bolezen. Z njo oboleva do 10 % prebivalstva.

V okviru predavanj o zdravljenju sladkorne bolezni je **Mateja Tomažin - Šporar, vms**, predstavila predavanje z naslovom Prehrana sladkornega bolnika. Poudarila je pomen in načela zdrave prehrane. Ugotavlja, da se večji del prebivalstva hrani neustrezno in nezdravo. Veliko dela nas čaka glede osveščanja prebivalstva. Zdrava prehrana, s posebnimi pravili, je temelj zdravljenja vsakega sladkornega bolnika.

O zdravljenju sladkorne bolezni z zdravili nam je izčrpno poročal **prim. Franc Mrevlje, dr. med.** Predstavil nam je zdravljenje sladkorne bolezni tipa 1 z insulinom in zdravljenje sladkorne bolezni tipa 2. Spoznali smo vrste in značilnosti oralnih antidiabetikov in značilnosti nadomestnega zdravljenja z insulinom.

Praktični vidiki insulinskega zdravljenja, hipo-

glikemija, je bilo naslov predavanju, ki nam ga je predstavila **Milena Bohnec, vms, prof. soc. ped.** O postopku dajanja insulina in preprečevanju hipoglikemije morajo biti sladkorni bolniki še posebej dobro poučeni.

O pomenu vključitve svojcev v zdravljenje sladkorne bolezni in pomenu povezave s patronažno službo nam je govorila **Barbara Žargaj, vms**. Zdravljenje sladkorne bolezni je uspešnejše, če vanjo vključimo tudi svojce, velikokrat pa je potrebna tudi pomoč patronažne službe.

Doc. dr. Marko Medvešček, dr. med., nas je podrobno seznanil z vzroki kronične neurejenosti sladkorne bolezni in zmožnostih zdajšnjega zdravljenja. Poudaril je, da moramo bolnika motivirati za preprečevanje kroničnih zapletov sladkorne bolezni.

O ukrepih pri nenadnem poslabšanju sladkorne bolezni je govoril **prim. Franc Mrevlje, dr. med.** S pojmom nenadno poslabšanje sladkorne bolezni označujemo nenaden porast glukoze v krvi in vse spremembe, ki temu sledijo. Vzroki in in drugi sodejavniki so različni: okužbe, nepravilno jemanje zdravil, novoodkrita sladkorna bolezen, druge akutne bolezni itd.

O poteku sprejema sladkornega bolnika na bolniški oddelk in vlogi medicinske sestre pri tem je govorila **Mojca Mikuš, vms**. Seznanila nas je tudi s preiskavami, ki sledijo sprejemu.

Pri neurejeni sladkorni bolezni lahko nastopijo zapleti sladkorne bolezni. O tem nas je obširno seznanil **prim. mag. Miha Koselj, dr. med.** Zapleti sladkorne bolezni (mikroangiopatija, makroangiopatija in diabetična nevropatija) so okvare, ki lahko nastanejo na posameznih organih pri dalj časa trajajoči sladkorni bolezni in prizadenejo male in velike žile.

Kako se telesna dejavnost umešča v zdravljenje sladkorne bolezni, nam je razložil **prim. mag. Matjaž Vrtovec, dr. med.** Telesna dejavnost vpliva na znižanje sladkorja v krvi, redna aerobna vadba pa zveča učinkovitost insulina. Telesna dejavnost ni nikoli splošno učinkovita kot edini način zdravljenja sladkorne bolezni. Svetujemo jo poleg ustrezne prehrane, samokontrole in predpisane terapije.

Mag. Vilma Urbančič Rovan, dr. med., je predstavila temo Diabetična nevropatija. Posledice diabetične nevropatije je prikazala tudi na diapozitivih. Gangreno in posledično amputacijo, ki spadata med najhujše zaplete sladkorne bolezni, je mogoče preprečiti z načrtno obravnavo, ki obsega zgodnje odkrivanje ogroženih bolnikov, zdravstveno vzgojo bolnikov, svojcev, zdravstvenega osebja, zagotovitev primerne obutve ter pravočasno in pravilno celjenje ran.

Prvi dan je s svojim strokovnim prispevkom zaključila **Alenka Škrjanc, dr. med.,** ki nam je govorila o pravici do tehničnih pripomočkov pri zdravljenju sladkorne bolezni za sladkorne bolnike. Temu predavanju je takoj sledila živahna diskusija, ki se je nanašala predvsem na možnosti pridobitve različnih tehničnih pripomočkov.

Skoraj vsi udeleženci so se z veseljem udeležili rekreacije po izbiri. Ker je bilo na voljo dovolj možnosti, je vsak lahko našel razvedrilo tudi zase. Proti koncu dneva smo se ponovno zbrali pri okusni večerji, kjer nas je do poznih večernih, ali raje do zgodnjih jutranjih ur zabaval ansambel Hotela Kompas.

S predavanjem **Klavičarje Čuček Trifkovič, vms, prof. zdrav. vzg.,** o samokontroli sladkorne bolezni, se je pričel strokovni del predavanj naslednjega dne. Povedala nam je o pomenu samokontrole za vzdrževanje urejene sladkorne bolezni in poudarila, da poskušamo doseči, da bi tudi čimveč bolnikov tipa 2 izvajalo samokontrolo.

Mira Slak, sms, nam je natančno predstavila posebnosti osebne higiene in nege nog pri sladkornem bolniku. Z ogledom videokasete, ki nam je na zanimiv, vendar poučen in slikovit način predstavila to temo, je bil učinek pri udeležencih še večji.

Sklop teoretičnega dela je zaključila **Marjeta Tomažič, dr. med.,** s predavanjem o nosečnosti in sladkorni bolezni. Pojasnila je osnovne značil-

nosti pri gestacijskem diabetesu ali nosečnosti sladkorni bolezni in nosečnosti pri sladkornih bolnikih tipa 1.

Da preprečimo okvare pri plodu, mora biti v nosečnosti sladkorna bolezen še toliko bolj urejena.

Po kratkem odmoru, ob kavi in prigrizku, se je nadaljevalo delo v učnih delavnicah. Tukaj so bili udeleženci zelo aktivni. Učne delavnice z naslovi Seznanitev s pripomočki za vbizgavanje insulina (klasika, peresniki, vbodna mesta), Seznanitev s pripomočki za samokontrolo (testni lističi, merilci glukoze v krvi), Načrtovanje zdrave prehrane, prikaz priprave zdravega jedilnika in Praktični prikaz oskrbe diabetičnega stopala in pripomočkov za nego nog, so obsegale praktični prikaz in vajo uporabe različnih pripomočkov.

Vzporedno s predavanji si je bilo možno ogledati tudi razstavo medicinske in farmacevtske industrije. Predstavniki različnih podjetij so nas med odmori seznanili z najnovejšimi izdelki in drugimi novostmi.

Funkcionalno izobraževanje z učno delavnico na temo Zdravstvena nega in sladkorna bolezen bo zaradi velikega zanimanja in številnih interesentov, ki smo jih zaradi omejenega števila udeležencev žal morali zavriniti, organizirano tudi v marcu leta 2001. Vse podatke boste pravočasno lahko opazili objavljene v februarški številki Utripa

Izobraževanje v marcu 2001 bo namenjeno vsem medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom, ki se ukvarjajo z zdravstveno nego sladkornega bolnika v bolnišničnem zdravljenju, v zdravstvenih domovih, domovih za ostarele ali na domu (patronažna služba). Prav tako lahko na izobraževanju sodelujejo učitelji v šolah, ki se ukvarjajo s poučevanjem učencev s področja zdravstvene nege sladkornega bolnika, in zaposleni v lekarnah, ki se neposredno srečujejo s sladkornim bolnikom in jim svetujejo pri izdaji pripomočkov za zdravljenje sladkorne bolezni.

Dva naporna, vendar prijetna in strokovno polna dneva smo zaključili z diskusijo in podelitvijo potrdil. Obenem smo vse udeležence zaprosili za izpolnitev anonimne ankete, katere zaključke in na novo predlagane teme bomo vsekakor upoštevali in jih vključili v programe prihodnjih funkcionalnih izobraževanj.

DAN MAVČARJEV 2000

Boštjan Gluhar

V petek, 9.6.2000 smo se zbrali mavčarji iz vseh slovenskih bolnišnic na seminarju v Portorožu.

Na predavanjih dr. Zdenka Orožima, dr. Joža Završnika in dr. Antona Breznika o vrstah zlomov, načinih zdravljenja in celjenja, osnovah biomehanike ter uporabi različnih materialov za imobilizacijo smo slišali in obnovili veliko zanimivega.

Sledil je praktični del v učni delavnici, kjer smo dodatno spoznali novejšo, zlasti poltoge materiale za imobilizacijo. Vodil ga je ortopedski tehnik g. Peter Spruit z Nizozemske, izvajali pa kolegi iz bolnišnic, kjer že dalj časa uporabljajo novejši

3M-ov poltogi plastični mavec.

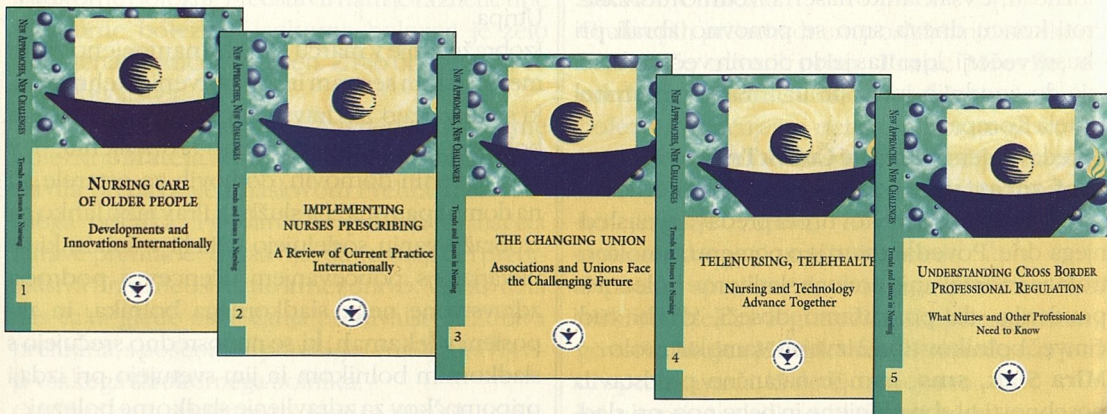
Program je bil zanimiv, mogoče malenkostno prenatrpan – čeprav niti sam ne vem, kje bi lahko pridobili malo več časa za diskusijo.

Na koncu delovnega dne pa so nam organizatorji prijazno omogočili, da smo uresničili dolgočrajno željo in sicer ustanovitev iniciativnega odbora sekcije mavčarjev Slovenije. Mislimo namreč, da je potrebno naš poklic ovrednotiti in mu dati neke splošno priznane okvire na strokovnem in pravnem področju.

Tvrdka 3M se je izkazala kot dober gostitelj. Še si želimo takih srečanj, vendar po pogovoru z ostalimi udeleženci nekje za vse bližje (Ljubljana?).

V imenu mavčarjev hvala g. Prešernu in tvrdki 3M.

ново na knjižnih policah

15 SFR Swiss francs each (approx. US\$ 10)

Series of 6 – 75 Swiss francs (approx. US\$ 47)

+ postage

Naročilnice so na voljo na sedežu Zbornice - Zveze

Zbornica zdravstvene nege Slovenije
Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije
Koordinacijski odbor strokovnih sekcij

»Znanje v zdravstveni negi - 2000«

Glavni pokrovitelj:
Simps'S
Bled, 28. in 29. 9. 2000
Hotel Jelovica

Prvi dan – 28. 9. 2000: INKONTINENCA

- 09.00 registracija udeležencev
- 09.45 kulturni program
- 10.00 uvodni pozdravi
- 10.20 Značilnosti in zdravljenje inkontinence (dr. Adolf Lukanovič, dr. med., spec. uroginekolog)
Koža - lastnosti in patologija (OADr. Christian Grünwald, Avstrija)
Vpliv inkontinence na psihosocialno stanje človeka (Radojka Kobentar, viš. med. ses., prof. def.)
- 12.30 odmor za kosilo
- 14.00 Obravnava bolnika z inkontinenco (Jožica Gruden, viš. med. ses.)
Etična in racionalna uporaba pripomočkov za inkontinenco (Helena Peric, viš. med. ses.)
Zdravstvena nega bolnikov z inkontinenco v Avstriji (Hannelore Kammerer-Urban, DGKS - medicinska sestra)
Pravila ZZS v zvezi s predpisovanjem pripomočkov za inkontinenco (Mojca Legat, mag. farm.)
diskusija
- 15.50 Učne delavnice: Spoznava in pravilna uporaba Tena in Necesses pripomočkov
- 17.00 Kava, sadje
- 17.30 ogled jezera in gradu
- 19.30 večerja

Drugi dan – 29. 9. 2000: OSKRBA IN CELJENJE RAN

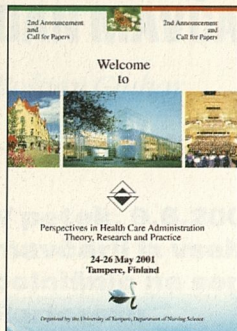
- 09.00 Splošno o vrstah ran in celjenju ran (prim. dr. Tone Lah, dr. med., spec. krg.)
Oskrba primarne in sekundarne kirurške rane (asist. Zlatko Parač, dr. med., spec. krg.)
Oskrba primarne in sekundarne kirurške rane (Neva Gavrilov, dipl. m. s.)
Oskrba kronične rane glede na etiologijo rane (Zdenka Kramar, viš. med. ses.)
Posebnosti rane pri bolniku s sladkorno boleznijo (Mira Slak, zdr. teh.)
Bolečine in poškodbe pri prevezi rane (Helena Peric, viš. med. ses.)
- 12.00 odmor za kosilo
- 13.30 Učne delavnice: Oskrba rane
- 14.30 Zaključek srečanja

Izobraževanje je priznано kot strokovno izpopolnjevanje in je vpisano v register izpopolnjevanj ZZNS.
Kotizacija za oba dneva je 19.040 SIT. Enodnevna kotizacija je 9.520 SIT. Kotizacijo nakažete na žiro račun: 50101-678-48641 s sklicno št.: 0012233, ali pred pričetkom posvetovanja. S seboj prinesite potrdilo o plačani kotizaciji in člansko izkaznico.

Splošno prijavnico pošljite do 20. 9. 2000 na naslov: Livio Kosina, Zbornica zdravstvene nege Slovenije, Koordinacijski odbor strokovnih sekcij, Vidovdanska 9, Ljubljana.

Prenočišča lahko rezervirate v hotelu Jelovica na Bledu, tel.št. 04-5796 000. Cena prenočišča z zajtrkom v dvoposteljni sobi je 4200 SIT na osebo, v enoposteljni sobi pa 6200 SIT. V ceno je vključeno tudi kopanje v bazenu in uporaba fitness studia.

Strokovno organizacijski odbor: Magda Berložnik, Mirjana Čalič, Marta Gantar, Erna Kos Grabnar, Livio Kosina, Milena Križaj, Marija Mrak, Helena Peric.

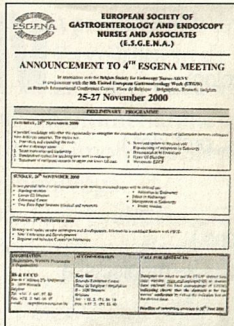

PERSPECTIVES IN HEALTH CARE ADMINISTRATION

Theory, Research and Practice
24-26 May 2001
Tampere, Finland
Organized by the University of Tampere, Department of Nursing Science

CHILD HEALTH PROMOTION 21

the child's perspective
Biennial International School Nursing Conference
23 - 27 July 2001 - at Brandbjerg Højskole, Jelling, Denmark

EUROPEAN SOCIETY OF GASTROENTEROLOGY AND ENDOSCOPY NURSES AND ASSOCIATES (E.S.G.E.N.A.)

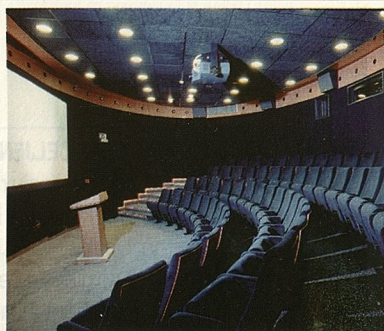
ANNOUNCEMENT TO 4TH ESGENA MEETING

In association with the Belgian Society for Endoscopy Nurses AIEVV in conjunction with the 8th United European Gastroenterology Week (UEGW) at Brussels International Conference Centre, Place de Belgique - Belgieplein, Brussels, Belgium
25 - 27 November 2000

Podrobne informacije so na voljo na sedežu Zbornice - Zveze

HOTEL PAKA

Rudarska 1, 3320 Velenje, Slovenija, Tel: 063 898 000, Fax: 063 8980 810

Pripravljate seminar, konferenco...?

Nov poslovno-konferenčni
HOTEL PAKA je kot nalašč za to!

- 6 konferenčnih dvoran z vso tehnično opremo, od 20 do 250 oseb
- nočitve, gostinska ponudba in dodatni programi

Vse informacije na telefon: **063 898 00** in 063 898 0714, Stanko Brunšek

Vivapore® I.V.

obliži za pritrditev I.V. kanile

庚 捌 貳
戌 寅 玖

Res je,
prihajam
iz Slovenije.

NOVOST IZ TOSAME.

Sterilni obliži VIVAPORE I.V. za pritrditev I.V. kanile so sedaj na voljo tudi v Tosami. Pakirani so posamično, sterilizirani z EO (etilen oksid) in zapakirani v envelope. Vsi podatki so vam na voljo pri dobaviteljih ali pa kar v TOSAMI (tel. 01 721 46 11).

NA DOPUST GRESTE LAHKO BREZ SKRBI.

RENTGEN JE POKAZAL, DA POKATE OD ZDRAVJA.

FLONIDAN S hitro ustavi sončno alergijo.

LEKADOL varuje pred bolečinami in vročino.

LINEX odpravi drisko in napenjanje.

NELIT 60 prepreči izsušitev organizma.

MIOSPRAY za zvine, udarnine in težave z mišicami.

ANGAL S učinkovito opravi z bolečim grlom.

PROREKTAL S prinese olajšanje pri zaprtju.